

Møte onsdag den 6. februar 2008 kl. 10

President: Thorbjørn Jagland

Dagsorden (nr. 47):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime

Presidenten: Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Hans Frode Kielland *Asmyhr* fra og med 6. februar og inntil videre
- fra Senterpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Erling *Sande* fra og med 6. februar og inntil videre

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentantene, for Akershus fylke Tove *Nyhus* og for Sogn og Fjordane fylke Knut Magnus *Olsen*, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Presidenten: Tove Nyhus og Knut Magnus Olsen er til stede og vil ta sete.

Representanten Ingebrigt S. Sørfonn vil framsette et representantforslag.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [10:01:20]: På vegner av representantane Hans Olav Syversen, Åse Gunhild Woie Duesund og meg sjølv har eg æra og gleda av å fremja forslag om avvikling av formuesskatt på arbeidande kapital.**Presidenten:** Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

*Muntlig spørretime***Presidenten:** Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Liv Signe Navarsete, Trond Giske og Bård Vegar Solhjell vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klar til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Ine Marie Eriksen Søreide.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:02:31]: Mitt spørsmål går til kunnskapsministeren.

I Norge levde vi i mange år i den tro at alt var i den skjønneste orden i norsk skole. Så lenge vi kalte det en enhets- eller likhetsskole, utjevnet det nok sosiale forskjeller. Og så lenge vi brukte store ressurser på den, førte det nok også til bra læring og grunnleggende ferdigheter for elevene.

Da debatten om kvaliteten i skolen for alvor skjøt fart, på begynnelsen av 2000-tallet, var det i stor grad fordi internasjonale undersøkelser viste oss at ikke alt var i orden i skolen. De undersøkelsene var det full åpenhet om. Åpenhet om både det som går bra og det som er utfordringene, er en forutsetning for å klare å gjøre ting bedre. Det ville være veldig merkelig hvis resultatene fra internasjonale undersøkelser hadde kommet i en lukket konvolutt til departementet, og så hadde resultatene blitt diskutert internt i departementet.

Men til tross for at full åpenhet er nøkkelen til en bedre skole, har Regjeringa valgt den motsatte strategien: De har valgt å hemmeligholde offentlige resultater. Statsrådens parti, SV, er jo varm tilhenger av full åpenhet om alt av innsats i skolen, hvor mange elever det er pr. lærer, hvor mange pc-er det er, osv. Til og med er SV varm tilhenger av full åpenhet også på individnivå av skattelistene. Personlig er jeg mer opptatt av hva elevene lærer, enn av hva foreldrene deres tjener. Men det er altså ikke SV.

Til tross for statsrådens motstand mot åpenhet om offentlige resultater hadde statsministeren i spørretimen forrige onsdag en annen tilnærming. På spørsmål fra Høyre begravet han i realiteten kunnskapsministerens argumentasjonsrekke mot åpenhet, og han sa bl.a. at det var bare å ringe, bruke offentlighetsloven og få tilgang til dataene. Da er mitt spørsmål: Vil statsråden gjøre som statsministeren og oppfordre foreldre, lokalaviser og andre til å ringe, bruke offentlighetsloven og få tilgang til dataene?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:04:29]: For det første er eg heilt ueinig i den beskrivinga at ein tidlegare har levd i den førestellinga at alt er såre vel berre ein har ein-skapskulen. Tvert imot meiner eg at alle parti – og eg kan særleg snakke for mitt eige, SV – har vore opptekne av at vi skal forbetre skulen. Så har ein ofte vore ueinige om løysingane, og ein har til og med gjort feil. Men ein har vore oppteken av forbetring i skulen. Det er ein heldigvis framleis.

Når det gjeld dei nasjonale prøvene, er òg beskrivinga etter mitt syn feil, for dei nasjonale prøvene er ikkje hemmelege eller unnatekne frå offentlegheit – tvert imot. Dei er offentlege. Skulane har dei, kommunane har dei, foreldra får resultatane, og, som det riktig vert peikt på, når aviser og andre ber om å få dei offentleggjorde, vert dei offentleggjorde, og har i veldig stor grad vorte det i media no over heile landet.

Kva er grunnen til at vi likevel har valt å gjere det annleis enn den førre regjeringa og ikkje aktivt oppfordra til ei rangering frå statleg hald? For det første er saka at då den førre regjeringa gjennomførte nasjonale prøver i 2005, vart det møtt med sterk kritikk frå lærarane, boikottaksjonar

frå elevane og sterk fagleg kritikk, og det var store svakheiter ved gjennomføringa. Ein hovudgrunn til det var den aktive rangeringa. Vi meiner prøvene først og fremst er til for forbedring på den enkelte skule i den enkelte kommune, for å oppsummere resultatane nasjonalt og for at foreldra skal vite. I tillegg er det betydeleg erfaring med dette frå andre land. OECD og PISA-direktør Schleicher har uttalt seg kritisk i Noreg om offentleggjering. Mykje forskning åtarar mot det. Finland har hatt ein versjon av nasjonale prøver der dei har nasjonale prøver på eit utval som ikkje vert offentleggjort. I Danmark offentleggjer dei ikkje. Der har dei faktisk eit lovforbod mot det. Vi har ikkje valt den versjonen. Det er offentleg, men vi legg ikkje til rette for rangering frå statleg hald.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:06:29]: Det er heller ikke sånn at den forrige regjeringa la til rette offentlig for rangering av skoler. Men man ønsket full åpenhet om det som var offentlig informasjon.

Jeg syns ikke statsråden svarer på det spørsmålet jeg stiller: Er det sånn at statsråden ønsker, på samme måte som statsministeren åpenbart gjorde forrige onsdag, å oppfordre lokalaviser og foreldre ved andre skoler enn der elevene går, til aktivt å bruke offentlighetsloven, oppsøke Utdanningsdirektoratet og få ut resultatene? Eller er det sånn at statsråden fortsatt ønsker å holde på den linjen som SV har hatt hittil, nemlig at det ikke skal være åpenhet om det som er offentlige resultater?

Kunnskap i skolen forutsetter kunnskap om skolen. Det er ingenting i norsk skole som forbedres av at vi hemmeligholder mest mulig av det som er offentlig informasjon.

Jeg utfordrer statsråden nok en gang til å svare på spørsmålet: Vil han følge statsministerens oppfordring om å bruke offentlighetsloven og få tilgang til dataene? Eller vil han holde på SVs linje om å ikke ha åpenhet om offentlig informasjon?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:07:30]: I Regjeringa er vi heilt einige om det: Vi har oppfordra alle kommunar og skular til å bruke resultatane, vi har oppfordra foreldre om det, og det er fullt høve til å søkje om innsyn i dette for dei som ønskjer det. Det har både statsministeren og eg gitt uttrykk for ei rekkje gonger.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Jan Tore Sanner.

Jan Tore Sanner (H) [10:08:00]: Statsråden har vært opptatt av å gjøre et poeng av at det ikke er krise i skolen, men det slår meg at det må i hvert fall være krise i skolepolitikken når statsråden ikke evner å se hvilke tiltak som er nødvendig for å gjøre noe med de resultatene som er blitt offentliggjort. Statsråden sier han er for åpenhet. Men han vil selv bestemme hvem denne åpenheten skal gjelde for, så det er ikke lenge denne åpenhetslinjen til SV står. Jeg merker meg ellers at når statsråden skal begrunne hvorfor han er imot den åpenhetslinjen som den forrige regjeringen la til grunn, viser han bl.a. til at den ble møtt med boikottaksjoner fra elever. Da er mitt spørsmål til statsrå-

den: Er det slik at med SV i Kunnskapsdepartementet er det trusler om boikott fra elever og studentorganisasjoner som skal styre skolepolitikken?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:09:03]: Nei, men vi er svært opptekne av at nasjonale prøver berre vert eit godt verkemiddel for kvalitetsforbetring dersom dei faktisk vert gjennomførte på ein god måte og det er oppslutning rundt dei. Vi kan slå fast at i 2005 var det sterk fagleg kritikk, låg oppslutning på grunn av boikottaksjonar, lite støtte blant dei som jobba i skulen, med det resultat at ein ikkje fekk brukbare nasjonale prøveresultat slik som vi gjer no. No kan vi nettopp bruke resultatane, og OECD sine rapportar om skule poengterer jo nettopp òg at det faktisk er eit poeng at det må vere brei oppslutning om det, og at den type rangering som ein kan leggje til rette for, kan bli eit problem ved at ein hengjer ut skular og elevar for å vere dårlege. Så er det full openheit om prøvene, og dei vert no brukte og debatterte over heile landet på ein god måte, i motsetning til ved førre forsøk.

Presidenten: Dagrun Eriksen – til oppfølgingsspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:10:11]: En ting som Kristelig Folkeparti er opptatt av, er resultatet av disse prøvene, og det viser jo at det står en del utfordringer igjen i skolen. Vi har registrert at både statsministeren og statsråden har vært ute og lansert nye punkter. Jeg har lyst til å utfordre statsråden spesielt på ungdomsskoletrinnet. For hvis det var slik at man lyttet når det gjaldt de nasjonale prøvene, og endret dem da man fikk tilbakemeldinger, skulle jeg ønske at vi nå lyttet til hvordan lærerne på ungdomsskoletrinnet sier at dette fungerer. Nok en gang er de ikke nevnt i den politikken det nå legges opp til fra Regjeringen. Vi ber ikke om nye reformer, vi ber om at alle de praksissterke ungdomsskoleelevene som nå har mistet valgfaget sitt, og som ikke opplever en eneste dag med mestring, skal bli sett og hørt og få en ny begynnelse slik at de skal kunne fullføre sin utdanning. Vil statsråden nå ta tak i ungdomsskoletrinnet?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:11:12]: Eg er heilt einig i at ungdomsskuletrinnet vert svært viktig i åra framover, og fleire av dei tiltaka som er påbegynte, og som vi jobbar med, er spesielt retta mot ungdomsskuletrinnet. Vi har f.eks. no til gjennomgang eit forslag til endring i kompetanseforskrifta i sentrale fag når det gjeld fordjupingskrav for lærarar som skal undervise, som har vore på høyring, og vi har sendt ut på høyring forslag til innretning av nye programfag til val, som nettopp har som poeng at det skal vere ein forsmak, ein smakebit på både praktiske og andre fag og innretninga på dette seinare. Så trur eg det er heilt riktig at vi har store utfordringar, ikkje berre i ungdomsskulen, men òg i vidaregåande skule, og sannsynlegvis tidlegare òg, med å få ein skule som treffer alle, både dei som har praktiske anlegg, og dei som har sin styrke i meir teoretisk retta læring og fag.

Presidenten: Anders Anundsen – til oppfølgingsspørsmål.

Anders Anundsen (FrP) [10:12:14]: Det er litt artig å være vitne til hva slags hengemyr denne debatten har blitt for Regjeringen, men det gleder meg nå at statsråden er enig med statsministeren i at resultatene fra de nasjonale prøvene skal være offentlige. Så er dette blitt redusert til en diskusjon om hvorvidt staten aktivt eller passivt skal tilrettelegge for rangering av skoler, og da har vi i hvert fall kommet et stykke videre. For følgende står altså i Nettavisen 4. februar:

«Nettavisen offentliggjør i dag resultatene av de nasjonale prøvene. Vi vet at tallene ikke viser hele sannheten om den norske skolen, men brukt riktig er de et formidabelt redskap for å gjøre skolen bedre.»

Så følger rangeringen av de beste skolene. Og det blir et litt merkelig utgangspunkt når statsråden mener det er riktigere at media rangerer skolen, enn at det offentlige legger til rette for en rangering som iallfall er riktig sett med det offentliges øyne. Er statsråden enig i at brukt riktig kan dette verktøyet som Nettavisen nå gir oss, være positivt?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:13:16]: Det vi gjør no, er altså at vi har offentlige nasjonale prøver, men vi legg ikkje til rette for rangering. Det bør ikkje vere overraskande, for det er det som står i Soria Moria-erklæringa. Der har ein brukt ordlyden «det skal ikke legges til rette for rangering». Så brukar vi over heile landet dei nasjonale prøvene no nettopp til å forbetre skulen. Dei vert brukte i fylkeskommunar og kommunar til å diskutere skulen, dei vert brukte på nasjonalt nivå og bidreg til stor skuledebatt, mange foreldre får resultatane for sine barn og ser på dei, og rundt omkring på skular vert dei diskuterte. Det er nettopp eit av formåla med dei, at dei skal vekkje debatt, i tillegg til at ein systematisk skal kunne gå inn i dei slik som representanten viser til, sjå bak den reine rangeringa og få fram informasjon om kva forbettringspotensial enkelte kommunar og enkelte skular kan ha.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:14:22]: Åpenhet om det vi får til i skolen, er helt avgjørende for Venstre. Vi har jo sett f.eks. i Oslo-skolen, med systematisk trykk på klare læringsmål og åpenhet, at det har skjedd dramatiske positive endringer, som sikkert gleder alle, og som jeg er sikker på at statsråden henter erfaring fra. Men la oss nå se framover, på hva som skal til for at vi sikrer en god skole. Venstre er opptatt av at det krever gode lærere, mange nok lærere, og da prioriterer vi klart: Da vil vi ha en systematisk videreutdanning som gir lærerne kompetanse, regelmessig, slik som man har i Sverige, og vi vil ha rekrutteringsplaner for lærere. Vi har nå flere ganger hørt at både statsråden og statsministeren, senest for en uke siden, har et spekter av ønsker for skolen. Når Venstre har en oppfatning og vet hva vi vil, er jeg interessert i å vite: Hva vil statsråden når han skal prioritere budsjettkronene til skolen? Hva er

statsrådets prioritet 1, 2 og 3 – ikke i mål og verdier, men i budsjettkroner?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:15:23]: Først vil eg få vise til at Regjeringa på desse to åra allereie har gjort mykje. I tillegg til å følge opp Kunnskapslyftet vert det no fleire timar. Det vert nye, obligatoriske kartleggingsprøver i lesing og rekning på andre trinn. Det er løyvt store beløp til etter- og vidareutdanning i samband med Kunnskapslyftet og andre ting.

Så har eg her og andre stader peika på mange av dei tinga ein jo jobbar med – lærarrolla og lærarutdanning, etter- og vidareutdanning, skuleleiing, ei melding om kvalitet. Men eg trur eg må få lov til å kome tilbake på eit seinare tidspunkt med ei nøyaktig prioritering av pengebeløpa til skule i budsjettet.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Per Sandberg (FrP) [10:16:13]: Jeg vil gjerne stille et spørsmål til transport- og kommunikasjonsministeren.

Til tross for store forsikringer fra statsministeren for siste valg legger denne regjeringen opp til straffetiltak overfor store og mellomstore byer som ikke bruker restriksjoner og nye og økte skatter overfor bilistene. Blant annet legges det opp til en straffereaksjon på den måten at det blir mindre tilgang til kollektivmiddel for byer som ikke innfører den type restriksjoner og nye skatter. Det kan virke som om den sittende regjering overhodet ikke evner å finne positive virkemidler eller tiltak for å løse de trafikale problemene i de store og mellomstore byene våre. Er man avhengig av bil i framtiden, vil man være nødt til å betale både bomskatter, køskatter, parkeringsskatter osv. Man må som bilist regne med at man må betale drift av kollektivtrafikken i store byer i all framtid. Min utfordring til statsråden er: Er det mulig, finnes det evne, eller finnes det tanker overhodet i departementet til å tenke ut positive virkemidler for å løse de trafikale utfordringene våre store byer står overfor? Jeg tenker på bl.a. en omfattende utbygging og utbedring av ringveiene rundt de store byene våre, bygging av innfartsparkering rundt de store byene, større statlige bidrag til kollektiv utbygging, kollektivtrafikken i de store byene, eller eksempelvis å vurdere skatteinnsparinger hvis arbeidsgiver f.eks. betaler månedskort for sine ansatte. Eller er det slik at det viktigste for den sittende regjering er skatt, fiskale skatter, uten tanke på at vi kanskje ikke greier å løse de trafikale utfordringene?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:18:22]: Fyrst må eg minne om at eg er samferdslesminister, ikkje transport- og kommunikasjonsminister. Det er i Stortinget ein har endra namnet på komiteen, men eg er framleis samferdslesminister og er veldig glad for det.

Så til dei store utfordringane vi har i dei store byane, med kø, klimaproblematikk og ikkje minst med lokale klimautslepp frå biltrafikken som gjer at i ein by som Oslo døyr årleg mellom 300 og 600 menneske som følgje av lokale klimaproblem. Det er faktisk fleire enn dei som omkjem i vegtrafikken årleg, men det har dessverre fått sær

lite merksemd. Det er ei av årsakene til at Regjeringa er heilt klar på, saman med fleirtalet her i Stortinget gjennom klimaforliket, at det er ikkje nok berre å byggje vegar. Det gjer me òg. Det er heller ikkje nok berre å byggje ut for å betre kollektivtrafikken, for det gjer me òg. Me har bl.a. dobla innsatsen på jernbaneinvesteringar, noko som er særdeles viktig i dei store byane. Me er også nøydd til å gjere forsøk på å endre folk sine vanar. All erfaring frå store byar i andre land tilseier at då må ein inn med nokre restriktive tiltak. Det betyr ikkje at me ikkje skal ha ei offensiv satsing på dei positive tiltaka som vert etterlyste her. Me jobbar med innfartsparkering. Me ser på om det er positive incitament for bl.a. arbeidsgjevarar til å få sine tilsette til å bruke kollektivtransport i staden for bil. Blant anna er det forsøk med arbeidsbussar som vert sette i verk fleire plassar i landet. Me ser på korleis me kan styrkje kollektivtransporten. I klimaforliket ligg det ei dobling av påskjøningsordninga til dei store byane, som nettopp skal bidra til å få ei betre kollektivsatsing i byane.

Per Sandberg (FrP) [10:20:26]: Jeg registrerer at samferdselsministeren ikke finner noen direkte nye, positive tiltak. Hvis det er slik at skatter og avgifter skulle gjøre at vi får bedre miljø og mindre klimautslipp, burde Norge ha vært verdens beste allerede. Til tross for at vi har verdens høyeste skatter og avgifter på bilparken vår, så har ikke det hjulpet fram til nå. Det er fordi vi mangler infrastrukturbygging.

La meg utfordre statsråden på et annet område. I forslag til NTP står det: Det store behovet for utbygging av veinettet og de økonomiske planrammene innebærer at bruk av bomskatt fortsatt blir nødvendig. Det fulle potensialet for bomskatt bør tas ut i trafikksterke områder der det er grunnlag for det.

Mitt spørsmål er: Er statsråden enig i dette, og innebærer det at man i de store og mellomstore byene må basere seg 100 pst. på bomskatter, køskatter og andre skatter for å finansiere sin infrastruktur, eller vil Regjeringen bidra overhodet?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:21:32]: Denne regjeringa har auka rammene til veg med 1,5 milliardar kr. Det er meir enn Framstegspartiet kunne drøyme om i sine forlik med førre regjering. Det viser at me satsar massivt både på kollektivtransport og på vegbygging i dette landet.

Det som ligg i utkastet frå etatane til Nasjonal transportplan, er nettopp det, det er innspel frå fagetatane. Kva statsråden og Regjeringa skal meine om det, skal Sandberg og Stortinget få vite når me legg fram vår stortingsmelding før årsskiftet dette året. I tida fram til dess skal desse utkasta ut på høyring i alle fylke, så me får deira innspel, og så skal Regjeringa ha si handtering av planen. I dag har eg ikkje noko anna å melde på det området.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Arne Sortevik.

Arne Sortevik (FrP) [10:22:33]: Dessverre er det slik at det allerede er mange bompengefinansierte prosjekter

knyttet til de største byene. Disse prosjektene er av ulike grunner også rammet av prisstigning.

Regjeringens signal er at når prisen øker, øker ikke statens bidrag til bompengefinansierte prosjekter. Jeg vil spesielt nevne kyststamvegen E39 mellom Os og Rådal, like utenfor Bergen, og jeg kan også peke på Oslopakke 3. Dette oppfattes naturligvis som grovt urimelig.

Kan statsråden love å rydde opp, slik at avtalt statlig andel av prosjektkostnad forblir den samme for prosjekter som skal finansieres med bompenger, selv om man da må gjennomføre til en høyere pris?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:23:24]: Når føresetnaden for eit prosjekt endrar seg, som me ser han gjer i ein del veg- og jernbaneprosjekt i dag på grunn av sterk kostnadsauke, medfører det at ein må gå inn og sjå på heile prosjektet på nytt. Det medfører òg at ein ofte må ha ny dialog med lokale styresmakter, og ein må finne fram til fordelingar som gjer at prosjektet kan fortsetje med dei rammene som statsråden har å halde seg til i budsjettet. Då vert ofte spørsmålet: Skal ein stoppe prosjektet i påvente av nye rammer, eller skal ein halde fram?

I dei fleste tilfella finn ein løysingar som gjer at ein kan fortsetje prosjektet, og det har i ein del tilfelle medført auka lengd på bompengeprosjekt eller auka bompengesatsar. Om det er ynskjeleg, vil det jo vere ulike syn på, alt etter kva syn ein har på bompengar, men eg kan ikkje i dag gje nokon garanti for at ein i framtida ikkje skal inngå den typen forlik.

Presidenten: Borghild Tenden – til oppfølgingsspørsmål.

Borghild Tenden (V) [10:24:35]: I regjeringens partienes Soria Moria-erklæring blir det slått fast at kollektivtrafikken skal bli et reelt alternativ til bruk av privatbil i byområdene, og at det skal satses mer på kollektivtransport. I forslaget til NTP er en rekke viktige kollektivprosjekter utsatt, f.eks. bybane på Nord-Jæren og nytt dobbeltspor Oslo–Ski, som er en forutsetning for Oslopakke 3.

Vil statsråden sørge for at Regjeringen holder løftene og øker satsingen på utbygging av kollektivtrafikken og kollektivnettet i byområdene?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:25:15]: Denne regjeringa har vist at ho held det ho lovar. Me har auka budsjettet i tråd med Soria Moria. Me har òg auka satsinga på kollektivtransport. Ikkje minst har me hatt ei stor satsing på jarnbane i denne perioden. Kva som kjem ut av Nasjonal transportplan og fagetatane sine forslag – som eg igjen må minne om er nettopp det: fagetatane sine forslag – må eg få lov å svare på når Regjeringa legg fram si stortingsmelding før årsskiftet i år.

Presidenten: Øyvind Halleraker – til oppfølgingsspørsmål.

Øyvind Halleraker (H) [10:25:57]: Ja, det er etatens plan, men planen kan vel mer betegnes som en vedli-

keholdsplan enn som en offensiv nasjonal transportplan. Den inneholder også paradokser, som det paradoks at det er stor forventning til storbyenes kollektivsatsing, samtidig som disse nylig av samme regjering er fratatt ansvar og virkemidler. Dessuten er belønningsordningen reelt sett redusert, og den doblingen som statsråden nettopp nevnte, kom jo som kjent etter klimaforliket.

På veisiden registrerer vi en ny holdning til bompenger, hvor man fra statlig hold nå snakker om å ta ut bompengepotensialet i større grad. Med andre ord: Regjeringen overlater til byene å finansiere sine riks- og stamveier. Da blir spørsmålet: Erkjenner statsråden fortsatt et ansvar for å få bygd viktige veier i og omkring de store byene?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:27:04]: Statsråden tek ansvar både for by og land når det gjeld samferdsle. Og det meiner eg statsråden har vist i praktisk handling, ikkje minst gjennom at me imøtekjem det breie fleirtalet når det gjeld Oslopakke 3. Vi skal om kort tid leggje fram ein proposisjon som er trinn 1 i Oslopakke 3, som vil vere eit særskilt viktig bidrag, der staten sjølv sagt skal bidra for å få ei tenleg utvikling av trafikken i Oslo-området.

Vidare har me vore i konstruktiv dialog med både Bergen og Stavanger når det gjeld bybane, og skal fortsetje med det. Me har ikkje redusert belønningsordninga. Ho er slik ho har vore, og skal doblast i neste års budsjett. Me har dobla jernbanesatsinga, noko ikkje minst kjem dei store byane til gode, og me utfører vegbygging både i by og land.

Det er ingen tvil om at bompengepotensialet er større der det er mykje folk, fordi ein då kan ha låge satsar som belastar den enkelte mindre enn det gjer om ein f.eks. passerer bommen i Fjærland og betalar 175 kr. Eg trur kanskje folk i andre område òg hadde stegla om ein hadde fått slike takstar.

Presidenten: Jan Sahl – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Sahl (KrF) [10:28:13]: En forutsetning for at vi skal løse de utfordringene som storbyene står overfor, er jo at den rammen som nå foreligger, 2007-rammen, må betydelig opp. Det går jeg ut fra at samferdselsministeren også er enig i. I tillegg er det inngått et miljøforlik, som ministeren også pekte på, der man er blitt enig om at veksten i jernbaneinvesteringene skal øke mer enn veksten i vegtrafikken. Belønningsordningen for kollektivtrafikken skal dobles allerede i 2009, noe som Kristelig Folkeparti har kjempet for, men som den sittende regjering kuttet i da budsjettet for 2007 ble lagt fram. Det ble imidlertid rettet opp i revidert.

Så står det også at tildelingen skal gjøres avhengig av at man skal begrense tiltakene for personbiltrafikken.

Så er vi selvfølgelig skuffet over at dobbeltsporet Oslo–Ski ikke er på plass, men Kristelig Folkeparti forutsetter at det er med hvis ministeren går inn for 20 pst. statlige rammer.

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:29:19]: No er eg ikkje heilt sikker på kva spørsmålet var, for dette vart meir

ei opprømsing av kva Kristeleg Folkeparti har gjort og ynskjer å gjere. Eg er likevel glad for at me har god dialog med Kristeleg Folkeparti i samferdslespørsmål. Senterpartiet og Kristeleg Folkeparti har ofte – ja oftast – stått saman om viktige saker på dette området. Eg håpar at me skal evne å ha god dialog på tvers av partia i Stortinget, slik at me kan få eit breitt forlik om Nasjonal transportplan som gjer at me kan vere sikra ei brei og god oppfølging av planen og einigheit om dei viktige prioriteringane. Det er klart at statsråden og Regjeringa i sitt arbeid framover har ein jobb å gjere i samband med det utkastet som ligg føre, med ein del viktige prosjekt som pr. i dag ikkje er inne.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:30:20]: Jeg har et spørsmål til kunnskapsministeren.

Regjeringen har sendt ut et forslag til endringer i KRL som har skapt sterke reaksjoner. Kristelig Folkeparti mener at menneskerettighetene skal følges, og at dommen fra menneskerettighetsdomstolen skal tas til etterretning. Men den dømmer det faget vi hadde i 1997, og her har Regjeringen gått mye lenger enn det som behøves for å gjøre endringer. Vi mener at vi skal ha et raust og åpent fag, og at foreldre skal være trygge når de sender sine barn på skolen. Men det betyr ikke at vi må sette strek over vår tusenårige kulturarv, der kristendommen og vår nasjon har tette relasjoner.

Vi vet nå at det strømmer inn med høringssvar. Fristen gikk ut 4. februar, og bl.a. er det mange kommuner som har sendt en kopi til oss i Kristelig Folkeparti og gitt beskjed om at de kommer til å gå mot forslaget. Det gjelder både representanter fra regjeringspartiene og hele kommunestyret rundt omkring. Samtidig med dette sender Utdanningsdirektoratet ut forslag til ny læreplan i det nye RLE-faget – et fag som ennå ikke er vedtatt, og hvor endringene i loven fortsatt var ute på høring – og det er tatt inn endringer der som ennå ikke er vedtatt i Stortinget. Dette oppleves sterkt provoserende på mange.

Jeg tror det er grunn til å spørre: Er den høringen vi nå har om KRL-faget, reell, eller har Regjeringen allerede bestemt seg? Vil statsråden lytte til alle de innspill og de motforestillinger som nå kommer? Hvordan har han da tenkt å håndtere høringen, og hvordan har direktoratet tenkt å håndtere høringen om den nye læreplanen som allerede er sendt ut?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:32:18]: Bakgrunnen for dei endringane i KRL-faget som no er sende på høring, er jo, som representanten er kjend med, dommen frå Den europeiske menneskerettsdomstolen i sommar. Denne dommen peikar på fleire forhold i KRL-faget som krenkjer menneskerettane. Han peikar på formålsparagrafen, som vi i ein annan samanheng jobbar med no. Så peikar han òg på nokre konkrete ting ved dagens lovtekst som framleis står i lovteksten, og så peikar han på heilskapen i faget. Det er heilt riktig at det har skjedd endringar i faget etter 1997, men den vesentlege endringa dreiar seg om

fritaksreglane i samband med ein dom i FNs komite for menneskerettar, mens EMD-dommen altså peikar både på lova og på heilskapen i faget. Det er vår klare vurdering at det er nødvendig å gjere endringar i faget på bakgrunn av dommen. Regjeringa meiner at vi må ha eit skulefag i Noreg som klart er i tråd med menneskerettane, ikkje minst når det nettopp er det faget som skal fremje respekt og dialog mellom ulike grupper og livssyn.

Så kan eg bekrefte at høringsprosessen er reell. Forslaget til ny læreplan er sendt ut på høring med atterhald om behandling i Stortinget. Bakgrunnen for det er at læreplanen skal kunne kome i tide til å verte brukt til neste skuleår. Det er nødvendig på grunn av dei fristane vi har fått, at endringane i KRL-faget som eventuelt vert gjorde av Stortinget, må gjelde frå neste skuleår. Eg kjem til å setje meg grundig inn i høringsutsegnene, både frå dei som er ueinige og dei som er einige i Regjeringa sitt syn. Eg kjem til å vurdere dette på nytt og leggje det fram for Stortinget, og eg reknar òg med å ha ein god dialog med Stortinget i den vidare prosessen med denne saka.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:34:14]: I forbindelse med en del intervjuer i media hvor folk har uttrykt uro over det som Regjeringen har lagt fram, har både statsråden og statssekretæren gitt uttrykk for at slapp av, en vil ikke merke vesentlige endringer i faget. Det er klart at da blir det veldig spesielt at man henviser til de store endringene som må gjøres på grunn av dommen, når dette ikke vil få resultater. Vi skal bruke de samme lærebøkene, vi skal ha den samme utdanningen av de KRL-lærerne som skal ut og undervise. I det hele tatt påstår man at dette ikke vil skape store endringer.

Jeg tror at statsråden har et behov for å klargjøre: Blir det store endringer eller blir det ikke store endringer i dette faget? Og med tanke på den uroen som er ute blant folk, mener man virkelig at kristendommens posisjon skal svekkes?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:35:13]: Det står heilt klart i det forslaget vi har sendt på høring, at kristendomen framleis skal ha den største plassen i undervisninga om religionane. Det er heilt naturleg med vår historie og tradisjon.

Så er det riktig at ein ikkje kjem til å merke store endringar for den enkelte elev eller skule i KRL-faget. Det kjem òg veldig tydeleg fram når ein ser på læreplanane. Bakgrunnen for det er nettopp at når vi går gjennom lærebøkene, finn vi at dei er gode og kan brukast. I all hovudsak er den praksisen og den undervisninga som skjer i faget, god, men nokre endringar er foreslått i læreplanane. Men det har særleg vore nødvendig å foreslå endringar i lovverk, f.eks., som at det ikkje skal vere høve til å forskyve kompetanssmål i faget. Men ein kjem ikkje til å merke store endringar i faget for den enkelte skuleelev eller skule.

Presidenten: Ola T. Lånke – til oppfølgingsspørsmål.

Ola T. Lånke (KrF) [10:36:21]: Apropos KRL-faget: Statsråden har jo flere ganger i media uttrykt mistillit til

lærerne som underviser i KRL-faget, ved å si at det nå skal bli slutt på forkynnelse. I motsetning til statsråden er mitt inntrykk at dagens KRL-lærere er meget bevisst på at KRL ikke er et fag hvor det skal drives forkynnelse, og Kristelig Folkeparti har gjentatte ganger både i budsjettdebatt og i spørretimen forsøkt å få statsråden til å svare på spørsmål om dette, uten å ha lyktes. Nå skal han få en sjanse til. Kan statsråden bekrefte at teksten som lå i den gamle opplæringsloven – altså det som fungerer i dag – og det som Regjeringen nå har sendt ut på høring når det gjelder forkynning, er eksakt det samme, at det altså ikke er noen forandring? Det har ikke vært anledning tidligere til å forkynne, og det skal ikke være det. Uansett hvordan resultatet blir, kan statsråden bekrefte at det heller ikke i det KRL-faget som vi har i dag, har vært lov å forkynne?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:37:25]: Det kan eg bekrefte. Så vidt eg hugsar, gjorde eg det òg her rett før jul. Altså: I det eksisterande faget skal ein ikkje forkynne, i det nye faget skal ein ikkje forkynne. Det eksisterande faget skal vere eit kunnskapsfag, det nye faget skal vere eit kunnskapsfag. Så trur eg at Kristelig Folkeparti er klar over at noko av bakgrunnen for at denne diskusjonen har gått så langt som til ein FN-komite for menneskerettar og til Den europeiske menneskerettsdomstolen, er klage frå ei gruppe foreldre, bl.a. på reint praktiske episodar og hendingar og eksempel på praksis. Derfor er det etter mitt syn svært viktig å vere tydeleg på at det ikkje skal vere opning for forkynning i faget. Som eg sa i stad, er hovudbiletet at lærebøkene våre er gode og praksisen god, men vi må vere veldig tydelege på at all praksis må vere i tråd med intensjonane i faget.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgingsspørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:38:24]: Først til to pilarer. Statsråden og Venstre har det til felles at vi skal forholde oss til menneskerettighetsdomstolen, og jeg antar at vi også har det til felles at vi er enige om at det norske samfunnet er preget av kristne og humanistiske tradisjoner og verdier.

Så kommer vi til faget, som er kunnskap og ikke forkynnelse. Da er vi veldig opptatt av at faget også i kunnskapsformidlingen må forholde seg til at det norske samfunnet er preget av kristne og humanistiske tradisjoner og verdier. Det skal ikke bety at man kvalitativt setter den ene tro foran den andre, for det å ha respekt for en tros eller et livssyns egenart, kommer fram på eget grunnlag.

Kan statsråden bekrefte at det kvantitative som ligger i den tradisjon, den historie og den bakgrunn vi har i vårt land, og som lever i vårt land, er forhold som vil føre til at kristendommen fortsatt får en svært tung plass – ikke bare den største plassen, som statsråden sa, men en plass som opptar et slikt rom i norsk historie, tidligere uttrykt i prosentmål, at det f.eks. kan sikres ved kompetanssmål?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:39:29]: Ja, det kan eg bekrefte. Det står eksplisitt i høringsutkastet at kristendomen skal ha den kvantitativt største delen av plassen i undervisninga. Det meiner eg er naturleg og heilt forståeleg på bakgrunn av den historia og den tradisjonen vi har, og den dominerande rolla den religionen har hatt i det norske samfunnet. Men som representanten seier, kan vi ikkje kvalitativt forskjellsbehandle religionar på nokon som helst måte. Så det hørest ut som om Venstre og Regjeringa er einige i dette spørsmålet.

Presidenten: Ine Marie Eriksen Søreide – til oppfølgingsspørsmål.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:40:17]: Som flere har vært inne på, relaterer dommen i EMD seg til faget som det var da det ble innført i 1997, og den innkjøringsperioden som fortsatte. Mange endringer har skjedd siden det. Blant annet har henvisningen i opplæringsloven til formålsparagrafen blitt tatt ut. Den ble tatt ut i 2005. Og ett av de punktene som EMD peker på i sin dom, er nettopp koblingen mellom kristen formålsparagraf og KRL-faget.

Statsråden var inne på at det nå begynner å haste. Det var også noe representanten Dagrun Eriksen var inne på, at Regjeringa ser ut til å ha hastverk. Men er det nødvendig å ha slikt hastverk at man ikke har tid til å vente på Stortingets behandling av en ny formålsparagraf, som i stor grad kan rette opp mye av den kritikken som fortsatt er relevant, fra dommen fra EMD?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:41:16]: Vi arbeider no i Regjeringa med forslag til ny formålsparagraf. Siktemålet er at vi skal leggje fram eit forslag for Stortinget i løpet av våren eller om ikkje lenge, og at Stortinget skal kunne ta stilling til både eit forslag til ny formålsparagraf og dei endringane i KRL-faget som no er sende på høring. Det er naturleg at ein diskuterer det i samanheng.

Eg vil sterkt vektleggje at EMD-dommen heilt klart nødvendiggjir endringar i sjølve KRL-faget utover formålsparagrafen, bl.a. fordi dommen både peikar på konkrete sider ved den lovteksten som regulerer KRL-faget i dag, på heilskapen i faget og for så vidt på nokre mindre forhold som vi har foreslått å endre. Derfor er det, uavhengig av formålsparagrafen, òg eit behov for å gjere endringar i KRL-faget.

Presidenten: Anders Anundsen – til oppfølgingsspørsmål.

Anders Anundsen (FrP) [10:42:22]: KRL-faget var et bredt kompromiss i Stortinget i sin tid. Jeg regner med at vi fortsatt er enige om at Stortinget skal håndtere helheten, også ved de endringene som er nødvendige i det nye faget. Derfor er jeg litt overrasket når vi nå opplever at Direktoratet har sendt på høring et utkast til nye læreplan for det nye RLE-faget før Stortinget har vært i nærheten av å ta i saken. Jeg er klar over at vi har en flertallsregjering, men dette synes Fremskrittspartiet er veldig

nær opp til en flertallsarroganse som rett og slett ikke er akseptabel.

Vi hører at statsråden hele tiden viser til at endringene er en konsekvens av at Norge er dømt, og det er riktig. Men vil da statsråden også være like tydelig på at de endringene som Regjeringa har foreslått i høringsutkastet for faget, ikke går lenger enn det dommen krever av oss?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [10:43:20]: Før det første må eg jo seie at vi har fått ein dom mot oss frå EMD – som er ei meget alvorleg sak, og som ikkje skjer ofte – som òg gir oss fristar for oppfølging av dommen. Det er bakgrunnen for at læreplanen er send på høring med atterhald om Stortingets behandling. Det vil sjølvstund vere slik at det er Stortinget som gjer det endelege vedtaket, legg føringar for og bestemmer korleis den nye læreplanen skal sjå ut etter det.

Så er det riktig som det er sagt: Bakgrunnen for dei endringane som vi no foreslår, er dommen. Vi har gjort endringar som Regjeringa meiner er nødvendige for å følgje opp dommen.

Presidenten: Vi går til neste hovedspørsmål.

Borghild Tenden (V) [10:44:11]: Mitt spørsmål går til samferdselsministeren.

Tidligere samferdselsminister Torild Skogsholm mottok hard kritikk fra Senterpartiet for å gjennomføre nødvendige omstillinger i Posten, omstillinger som skulle sikre gode posttjenester. Nåværende statsråd og nestleder i Senterpartiet var selv usedvanlig hard og krass i kritikken. I et leserbrev i Nationen 23. august 2004 beskrev statsråden politikken som distriktsfiendtlig, og hun krevde en utredning som avdekket konsekvensene av den politikken som er ført de siste årene.

Nå sørger statsråden selv for omfattende omstillinger i Posten, med samme begrunnelse som Torild Skogsholm. Er det ikke på høy tid at Senterpartiets samferdselsminister nå ber tidligere samferdselsminister Torild Skogsholm om unnskyldning for den krasse kritikken for de nødvendige omstillingene i Posten?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:45:17]: Eg har registrert i media, etter at Regjeringa la fram meldinga om Posten Noreg si verksemd, krass kritikk frå Venstre mot at Senterpartiet gjer dette, samtidig som Venstre er heilt einig i at dette er heilt nødvendig. Venstre har bidrege til å dra fram ulike innspel i valkamp og elles som eit slags bevis for at Senterpartiet alltid har vore mot postomlegging. Til det vil eg seie at det var Johan J. Jacobsen som gjorde dei fyrste omleggingane i Posten. I 1998, med Sentrumsregjeringa, kom den andre bølga av nedleggingar etter den fyrste, som kom på midten av 1990-talet under Arbeidarpartiet sitt styre. Så Senterpartiet har gjort dette før. I samband med Stoltenberg I-regjeringa si verksemd-melding for Posten om nedlegging av 6 000 arbeidsplassar hadde ikkje Senterpartiet ein mindretalsmerknad eingong. Så eg vil be representanten sjå kva vi har gjort i Stortinget.

Jorunn Ringstad var einaste talar frå Senterpartiet i

debatten 24. februar 2004. Ho var saksordfører, og eg vil nemne tre punkt som ho tok opp. For det fyrste regional framsendingskvalitet, som vi bad Regjeringa rydde opp i. Det gjorde dei ikkje, det gjer me. Det andre var avisporto, som steig raskt under den førre regjeringa, og som samferdsleministeren og kulturministeren lét vere ein kasteball mellom seg. Denne regjeringa tek tak i det og ryddar opp. For det tredje tok ho opp avkastingskravet på 10,8 pst. for morselskapet, som me meinte var for høgt. Det vart det ikkje gjort noko med. Det gjer me noko med. Så me følgjer opp det me har sagt i Stortinget. Me følgjer opp det me har sagt i merknader. Eg vil be representanten vere ryddig på kva Senterpartiet har stått for i Stortinget. Ho skal få kopi av det innlegget Jorunn Ringstad heldt i Stortinget som saksordfører då meldinga var oppe. Jorunn Ringstad var oppteken av nøyaktig det same som denne statsråden er oppteken av, at alle i dette landet skal få post seks dagar i veka, at me skal ha lik porto på viktige sendingar i dette landet, og at me skal sikre at det ikkje er utbytte som er det viktigaste for Posten, men kvalitet.

Borghild Tenden (V) [10:47:21]: Jeg takker samferdsleministeren for svaret. Jeg skal være veldig ryddig. Jeg skal være så ryddig at jeg skal sitere hva samferdsleminister Liv Signe Navarsete sa den 9. juni 2006:

«I motsetnad til den førre regjeringa har denne regjeringa eit offensivt arbeid inn mot EU for å kome tidleg inn i saker og påverke der me ynskjer andre vedtak enn det ein legg opp til.»

I går var transport- og kommunikasjonskomiteen på informasjonsmøte i Posten, og da sa konsernsjef Dag Mejdell følgende:

«Senere liberalisering i Norge enn i EU-vest kan gi betydelig negativ effekt for Postens nordiske strategi.»

Hvem skal vi stole på? Skal vi stole på Postens konsernsjef, eller skal vi stole på samferdsleministeren?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:48:10]: Stortinget skal som vanleg stole på og forhalde seg til samferdsleministeren. Hadde den førre regjeringa fått gjennomslag for sin politikk, hadde me gjennomført ei liberalisering alleie i Posten. Det ville medført eit tap for Posten på bortimot 600–700 mill. kr, stipulert av Posten sjølv. Dei tala har eg. Då måtte staten gått inn og kjøpt tenester, både over førre årets og dette årets budsjett, som då ville gått ut over andre viktige samferdsletiltak. I meldinga varslar me at me er villige til å gå inn og kjøpe tenester av Posten. No har EU gått inn og samla seg om ei liberalisering frå 2011, og eg går ut frå at det var den liberaliseringa av Posten ho snakka om. Me har vore aktive i å få utsett liberaliseringa frå 2009 til 2011, og har lukkast med det. Me har lukkast med å gå tidleg inn i prosessen og fått to års utsetjing, som betyr at me kan få handlingsrom til å vurdere korleis me skal sikre folk i heile dette landet – det langstrakte, krunglete, fantastiske landet me bur i – post kvar kvardag framover, og det er det eg jobbar med.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Gunnar Kvasheim.

Gunnar Kvasheim (V) [10:49:21]: Statsråden har rett i at det ikke er beslutningen vedrørende Posten Venstre har kritisert. Det vi har kritisert, er gjentatte løftebrudd. Vi har kritisert at Senterpartiet sier de skal gjøre én ting, men gjør noe helt annet. Senterpartiet gjorde det helt klart at Posten ikke skulle bli butikk. Men de viderefører politikken fra den forrige regjeringen. Senterpartiet lovte billige kraftkontrakter til industrien, som skulle sikre arbeidsplassene i distriktene – de er ikke i stand til å levere.

Landbruksministeren har sagt at hvert gårdsbruk som legges ned, er et nederlag. Gårdsbruk legges ned i stort omfang. På område etter område gjør Senterpartiet noe helt annet enn det de sa de skulle gjøre. Dette som gjøres nå, er et kroneksempel til læreboka om løftebrudd. Forstår statsråden at mange velgere i distriktene føler seg rundlurt av Senterpartiet, som gjør noe helt annet på område etter område enn det de lovte at de skulle gjøre?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:50:22]: Eg skal svare for det av det som vart teke opp, som eg har ansvar for, nemleg samferdsla.

Eg er heilt klar på at Senterpartiet i den postmeldinga som eg la fram, står heilt fast på det programmet som me gjekk til val på i 2005. Eg har kopi av mitt program. Representanten kan få det. Me garanterer posttenester i heile landet, eit nett av posttenester. Det står ingenting om at det skal vere postkontor, men at me skal ha posttenester. Eg nemnde tidlegare innlegget frå Jorunn Ringstad, som var svært godt, som ligg på nettet, og som ein bør lese. Det står òg der at det skal sikrast at ein skal ha servicetenester for Posten i kvar kommune. Det står ikkje at det skal vere eit postkontor. Ho sa ikkje det. Det står heller ikkje i vårt program. Men me er opptekne av å sikre, på kort og lang sikt, posttenester til alle i heile dette landet. Ikkje minst er dette betre enn i EU, som no seier fem dagar i veka. I Sverige diskuterer ein fire dagar i veka med ombringning. Me skal ha seks dagar med ombringning. Det er m.a. det eg ivrar for å sikre.

Presidenten: Bård Hoksrud – til oppfølgingsspørsmål.

Bård Hoksrud (FrP) [10:51:25]: Det er en svært engasjert samferdsleminister. Jeg synes det er bra at postmeldingen nå endelig kommer, etter at behandlingen av den i Stortinget har vært utsatt flere ganger, bl.a. ble den det i fjor. Jeg synes det er litt spesielt, når man husker debatten sist gang, og når vi har hørt representanter for Senterpartiet landet over male på om hvor forferdelig det er at man er uenig i enhver nedleggelse av postkontor, at det altså er en senterpartistatsråd som skal legge ned inntil 124 postkontor.

Representanten Lundteigen har til og med vært ute og sagt at det blir et distriktsopprør hvis det blir lagt ned et eneste postkontor. Da får jeg stille spørsmål til statsråden: Er hun fornøyd med det? Og hvem er det egentlig som vinner kampen nå – er det samferdsleministeren som er fornøyd, eller er det Per Olaf Lundteigen som vil være den fornøyde når distriktsopp-

røret har kommet og kanskje Regjeringen må gå tilbake?

Det store spørsmålet blir: Er det slik at den meldingen som nå foreligger, vil gjøre Posten i stand til å møte den frie konkurransen som kommer fra 2011, når man her hører at det er uenighet mellom konsernsjefen i Posten og statsråd Navarsete?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:52:40]: Eg går ut frå at konsernsjefen lyttar til generalforsamlinga dersom det vert eit spørsmål. Det trur eg ikkje det vert – eg trur ein har misforstått det som har vorte sagt. Det får me i tilfelle rydde opp i. I alle høve skjønnte eg at det var eit godt møte med Posten i går, som eg òg har fått referat frå.

Når det gjeld Posten og det som vert sagt om distriktsopprør, kjenner eg ikkje til dei utsegnene. Eg har samtala godt med Per Olaf Lundteigen. Me er samde om at det viktige er å sikre at folk får dei basale posttenestene kvar dag, og at dei får dei nær seg. Eg har fått mange meldingar frå folk i distriktet som seier at dei synest dette er heilt ok, for no kan dei nå Posten etter at postkontoret elles hadde vore stengt.

Eg er ikkje glad for at mange menneske må finne seg ein annan jobb, men som statsråd frå eit moderne, framtidretta parti tek eg inn over meg dei endringane som har skjedd i samfunnet – ein brukar m.a. Internett – og legg difor fram denne meldinga for Stortinget.

Presidenten: Trond Helleland – til oppfølgingsspørsmål.

Trond Helleland (H) [10:53:51]: Et moderne, framtidstrettede parti må vel også ta inn over seg at det faktisk har skjedd en endring i EU, ved at en nå går inn for full liberalisering fra 2011 – også når det gjelder brevpost under 50 gram. Det gjøres et unntak for nye østeuropeiske land fra 2013.

Det var et godt møte med Posten i går. I det møtet ble det lagt fram en rekke plansjer der det stod svart på hvitt at for Posten er det nødvendig å vinne de nordiske kundene for å kunne stå sterkt i Norge. I det ligger det at Posten har etablert datterselskaper i Sverige og Danmark. Disse vil bli stengt ute fra markedet på grunn av en klausul i EU-direktivet dersom det ikke samtidig åpnes for full liberalisering i Norge. Vil statsråden sørge for at Posten i Norge får stødige bein å stå på – ved å sørge for at Norge liberaliserer postmarkedet samtidig med Sverige og Danmark?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:54:46]: Når me får teksten frå EU, sannsynlegvis i april, skal me gå nøye igjennom han og sjølvsagt gå offensivt inn og sikre det norske folk gode posttenester. Det er det viktigaste. Posten som konsern er berre eit middel for å sikre folk i dette landet gode posttenester. Det høyrer ut som enkelte gløymer det.

I dette arbeidet skal me sjølvsagt òg ta omsyn til Postens framtid. Posten er eit stort nordisk logistikkonsern, med ei særdeles positiv utvikling. Det som ligg i den såkalla prospektivklausulen, er at dersom me ikkje gjev dans-

ke postoperatørar løyve til å operere i Noreg, vert norske operatørar utestengde frå Danmark, må me ta med i dei vurderingane som skal gjerast.

Eg er veldig fornøgd med at Regjeringa har fått utsett liberaliseringa i fire år i høve til kva den førre regjeringa ville. Det har spart den norske staten for mykje pengar over statsbudsjettet. Eg skal gå inn offensivt for å sikre både gode tenester og gode vilkår for Posten i det framtidige postsystemet.

Presidenten: Jan Sahl – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Sahl (KrF) [10:55:56]: Jeg merker meg at temperaturen i ministerens innlegg stiger betydelig når man skal forsvare det man tidligere har vært sterkt imot. Jeg kunne gjerne ha fortsatt med sitatene fra debatten i forbindelse med omleggingen under forrige regjering, men det ville ingen ende hatt, så det skal jeg la ligge – og heller gå over til realitetene.

Man legger altså ned 124 postkontor – og det er ikke bare spørsmål om små distriktpostkontor. Man legger ned på til dels større tettsteder, i små byområder og i vekstkomuner der næringslivet er sterkt opptatt av å få lov til å beholde postkontoret. Ser ministeren at det største problemet med det man nå gjør, er at man svekker næringslivets mulighet til forsendelser, og at man også svekker Posten, fordi konkurrenter står klare til å ta over det man nå legger ned, f.eks. på Røros eller på Ørnes i Meløy kommune?

Statsråd Liv Signe Navarsete [10:57:00]: Det er pussig at representanten fra Kristeleg Folkeparti er oppteken av dette no, men aldri har vore oppteken av det før.

I motsetjing til den førre regjeringa har me sett klare vilkår for at Posten kan leggje ned eit kontor. Eit av dei viktigaste vilkåra er nettopp at næringslivet skal sikrast betre vilkår enn dei har hatt med Post i Butikk tidlegare, for dei har ikkje vore gode nok. Noko av det fyrste eg fekk melding om som statsråd, var at det arbeidet som vart gjort av den førre regjeringa, var for dårleg. Difor har me gått inn og skal sikre betre vilkår for massesending og for henting og bringing av post. Det skal opprettast hente- og bringetenester. Næringslivet skal sjølvsagt òg inn i prosessane. Det vert ikkje lagt ned eitt postkontor utan dialog med lokale styresmakter og med dei tilsette, sjølvsagt – og òg i samband med det prosjektet som me har med NAV.

I motsetjing til den førre regjeringa har denne regjeringa teke høgd for at det skal bli betre tenester til folk både ute i distriktet og på dei litt større stadene som misser postkontoret, og som får gode alternativ.

Presidenten: Vi går til siste hovedspørsmål.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [10:58:12]: Ifølge Dagens Næringsliv 28. januar 2008 har 11 av 20 styreledere og utvalgsledere – 58 pst. – oppnevnt av kulturminister Trond Giske rød-grønn politisk bakgrunn, fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet. De ni andre er ubeskrevne blad politisk. Det er altså ingen med en klar forankring i eller bakgrunn fra ikke-sosialistisk side. Dette minner om den

tiden da man måtte ha partiboka i orden for å få viktige posisjoner i samfunnet, særlig i det offentlige. Kommunistene i det gamle Sovjet og DDR ville vært stolte over at deres arv blir holdt i hevd av den sittende regjering og statsråd Trond Giske.

Jeg sier ikke at politisk bakgrunn skal ekskludere noen fra deltakelse. Det er mange dyktige folk i politikken, men det er ikke slik at det utelukkende er folk med rødgrønn partibok som er egnet. Med et slikt system går samfunnet glipp av mange dyktige mennesker, og vi svekker demokratiet.

Kultursektoren er ikke alene om dette problemet. Det finnes mange eksempler innen helse og samferdsel og på barne- og likestillingsområdet. For å nevne noen eksempler fra kultursektoren: Vi har en tidligere kulturminister som er styreleder i Operaen. Vi har en tidligere statssekretær som er blitt styreleder i Tromsø Symfoniorkester, og vi har en tidligere SV-politiker som leder Fond for utøvende kunstnere. Vi har arbeiderpartifolk i styreledelsen i NRK og i Medietilsynet. Mitt spørsmål til statsråden er: Er dette et problem? I så fall: Hva vil han gjøre med det?

Statsråd Trond Giske [11:00:05]: Hvis beskrivelsen til representanten Knudsen hadde vært riktig, hadde det muligens vært et problem. Han sier at de øvrige styremedlemmene er ubeskrevne politiske blad. Men nestlederen i kringkastingsstyret, Valgerd Svarstad Haugland, tidligere kulturminister for Kristelig Folkeparti, medlem i Ringve Museums styre Anne Kathrine Slungård, tidligere ordfører for Høyre, og medlem i Kristiansand Symfoniorkesters styre Bjørg Vallevik, tidligere ordfører for Høyre, er neppe ubeskrevne politiske blad. Vi har også hatt og har ledere i ulike styreverv innenfor kulturinstitusjoner som har bakgrunn fra borgerlige partier.

Det viktigste når vi oppnevner styremedlemmer, er ikke partitilhørighet, det er at de har dyktighet, kvalifikasjon og kunnskap om området og skjønner hva vervet som styremedlem går ut på. Det aller viktigste er kanskje at styrene er bredt sammensatt, at man har folk med ulik kompetanse, ulik bakgrunn, juridisk og økonomisk kompetanse. Men det er heller ikke noen diskvalifikasjon at man har innsikt i samfunnsliv, og politisk erfaring.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [11:01:20]: Det jeg faktisk snakket om, var utvalgsledere og styreledere, ikke styremedlemmer. Og der er statistikken meget klar, det er snakk om elleve av 20 utpekt av den sittende statsråd. Det er ikke bare Fremskrittspartiet som oppfatter dette som et problem. Professor i offentlig rett Eivind Smith sier til Dagens Næringsliv at dette er ganske problematisk. Han sier:

«Hvis man får oppnevnelser som med rimelighet kan sies å være vesentlig partipolitiske, taper man dels i kvalitet ved at man ikke oppnevner de beste kandidatene. Mer grunnleggende svikter jo en av grunnpilarene i vårt styringssystem, som handler om at man må skille mellom politikk og administrasjon.»

Jeg vil spørre statsråden: Ser han ikke at man her får problemer med dette nødvendige skillet mellom politikk og administrasjon?

Statsråd Trond Giske [11:02:18]: For det første: Det å sitte i et styre i en kulturinstitusjon er ikke administrasjon, det er et utøvende styringsorgan som er utnevnt av departementet og andre institusjoner og organisasjoner som har utnevningsrett. Så her er skillet mellom den kunstneriske friheten til institusjonen og styringsverket, mellom styret og en teatersjef, en orkestersonner, en museumsdirektør e.l.

Hvis folk ble utnevnt kun etter en partibok, ville det vært et stort problem. Det viktigste er kvalifikasjonene. Den forrige regjeringen utnevnte f.eks. tidligere Høyre-ordfører Marvin Wiseth som styreleder for Trøndelag Teater, tidligere Høyre-ordfører Erlend Rian i Tromsø som styreleder for Tromsø Symfoniorkester – dyktige folk med kvalifikasjoner som gjør at de gjorde en god jobb i disse vervene. De fikk aldri noen kritikk fra opposisjonen den gang for det, fordi de fylte den rollen som styreledervervet innebærer. Slik vil vi også fortsette å finne dyktige folk som har et engasjement for sektoren, og som kan gjøre en god jobb. Det er det viktigste når vi oppnevner folk innenfor kulturlivet.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Karin S. Woldseth.

Karin S. Woldseth (FrP) [11:03:31]: Det er veldig fristende nå å spørre om hvor mange kompetente fremskrittspartipolitikere statsråden har greid å finne, for jeg antar at det ikke er veldig mange kulturstyrer Fremskrittspartiet er representert i.

Men videre: Under budsjettbehandlingen 12. desember sa statsråden at et fritt og uavhengig kulturliv kan kombineres veldig bra med ulike partier i regjering. Jeg gjorde et Internett-søk på fritt kulturliv og Trond Giske og fikk 999 treff. Etter i dag blir det vel 1 000, tenker jeg.

Det snakkes fint om frihet i de fleste festtaler. Statsråden sørger likevel for strategisk å plassere sine partikolleger i viktige posisjoner. Er det som statsråden i sine festtaler kaller et fritt og uavhengig kulturliv, at man har partiboken i orden når man utnevnes av statsråden?

Statsråd Trond Giske [11:04:32]: Det er svært fristende å svare på spørsmålet om hvor mange kompetente fremskrittspartifolk som finnes innenfor kulturlivet. Dessverre er det slik at Fremskrittspartiet i mange år har hatt liten interesse for kulturpolitikken, og at det nok er en underrepresentasjon av folk i fremskrittspartisegmentet i kulturlivet generelt i forhold til hva slags oppslutning Fremskrittspartiet har ved stortingsvalg. Det kan kanskje være en spore for Fremskrittspartiet til å engasjere seg mer i viktige kultursaker.

Representanten Woldseth stiller spørsmål om et fritt kulturliv. For meg er den viktigste strategien for å sørge for et fritt kulturliv historiens største ressursøkning til kulturfeltet. Det gir forfattere større frihet til å gi ut bøker, det gir filmfolk større frihet til å lage filmer, det gir musikere større frihet til å gjennomføre sine konserter, turneer, plateinnspillinger osv., det gir teatrene større frihet til å lage forestillinger, det gir folk i Norge et bedre og bredere kulturliv. Ikke minst gir det at vi sørger for en frivill-

lighetsmilliard, større frihet til alle de organisasjonene og menneskene som engasjerer seg i frivillighet.

Karin S. Woldseth (FrP) [11:05:38]: President, kan jeg bare få lov til ...

Presidenten: Nei. Olemic Thommessen – til oppfølgings spørsmål.

Olemic Thommessen (H) [11:05:49]: Dette er en tilbakevendende og litt ørkesløs diskusjon. Jeg mener å ha ganske solid dokumentasjon for at vår regjering hadde en større bredde politisk i sine utnevnelser enn hva den nå sittende regjering har.

Jeg vil hevde at en viktigere diskusjon er nettopp det som statsråden var inne på avslutningsvis, nemlig kulturlevets reelle frihet. Statsråden viste til økte bevilgninger. Vi har påpekt ved mange korsveier at økte bevilgninger også har den siden at fokuseringen og bindingen mot departementet blir sterkere. Vi vet også at i de årlige tildelingsbrevene legges det føringer. Det er klart at når man på toppen av dette også har utnevnelsen av styremedlemmer, blir det etter hvert en sum som skaper veldig nære bånd til departementet.

Statsråden peker på, ganske riktig, at det er en grense mellom det kunstneriske repertoaret og styrets arbeid. Likevel er det klart at den ytre innpakningen betyr noe for hvordan institusjonene bygges ut og drives.

Statsråd Trond Giske [11:06:58]: Styrenes oppgave er å ivareta både de overordnede strategiene for organisasjonen og institusjonenes interesser i en kulturpolitisk helhet. Min tilnærming til dette er at vårt viktigste grep er å oppnevne gode, kompetente styrer.

Men så skal vi redusere den styringsdialogen og den kontinuerlige instruksjonen av institusjonene gjennom perioden som ulike kulturministre fra ulike regjeringer, egentlig, har stått for. Jeg tror vi skal gi disse institusjonene større frihet, vi skal gi dem mindre byråkrati, og vi skal gi dem mindre tidsbruk til møter og administrasjon og mer ressurser og tid til kulturell, skapende virksomhet. Selv om vi har økt kulturbudsjettet med over 1 milliard kr siden regjeringsskiftet, må vi være bevisst på hvordan vi bruker pengene, sørge for at disse pengene faktisk kommer ut i et bedre og bredere kulturtilbud til folk flest i Norge. Det er det aller viktigste. Så hvis representanten Olemic Thommessen vil at vi skal redusere byråkratiet, er jeg sterk tilhenger av det.

Presidenten: Trine Skei Grande – til oppfølgings spørsmål.

Trine Skei Grande (V) [11:08:08]: Det er klart at man trenger ikke å ha så sterk dialog med institusjonene, hvis man sørger for å ha sine partifolk der. Jeg mistenker heller ikke statsråden for å ha en klar strategi bak det han gjør. Han har jo i budsjettdebatten her klart uttrykt et ønske om å styre institusjonene – også hvilke teaterstykker som blir satt opp, og alt

slikt – og det gjør man selvfølgelig best med sine partifolk.

Men hvis vi legger bort debatten om partibøkene, dreier det seg om kompetansen man etterspør, for den er det tydelig at statsråden verdsetter høyt. Spørsmålet mitt er: Når en institusjon har et ønske om å tilknytte seg en bestemt type kompetanse – om det er juridisk, markedsføringsmessig eller annet – er det i det hele tatt et håp om at statsråden, når han har funnet dem som har partiboka i orden, kan ettersøke den kompetansen som også institusjonene ønsker, og som de har sagt at de ønsker å tilknytte seg?

Statsråd Trond Giske [11:09:11]: For det første: At Kulturdepartementet skal ha noen mening om hvilke teaterstykker som settes opp, faller på sin egen urimelighet. Det er teatersjefen – ikke engang styret i teatret – som bestemmer hvilke teaterstykker som skal settes opp.

Om institusjonen selv kan knytte til seg juridisk eller økonomisk kompetanse: Selvsagt kan den det. En administrasjon eller en ledelse i en institusjon kan hyre inn folk som de trenger til å gi seg kompetanse. Men det kan ikke være slik at det er institusjonen selv som skal velge sitt eget styre. Det må vi ta ansvaret for. Det er vi som stiller til valg hvert fjerde år, som skal stå til ansvar overfor velgerne for hva slags kulturpolitikk som føres i Norge, inkludert hvordan styringsmekanismene i de ulike institusjonene er. Det kan ikke være slik at institusjonene selv velger sine egne styrer. Hvem skal da stå til ansvar overfor velgerne for den kulturpolitikken som føres? Det ansvaret får vi, som faktisk stiller som ansvarlige i stortingsvalg hvert fjerde år, ta.

Presidenten: Den muntlige spørretimen er nå omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmålene 1 og 2, fra henholdsvis representantene Svein Flåtten og Per Roar Bredvold til finansministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 7, fra representanten Gunnar Kvassheim til miljø- og utviklingsministeren, er overført til olje- og energiministerens. Spørsmålet vil bli besvart av landbruks- og matministeren på vegne av olje- og energiministeren, som er bortreist. Etter anmodning fra landbruks- og matministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart før spørsmål 18, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 12, fra representanten Dagrun Eriksen til barne- og likestillingsministeren, vil bli besvart av kultur- og kirkeministerens som rette vedkommende.

Spørsmålene 15 og 17, fra henholdsvis representantene

Laila Dávøy og Elisabeth Aspaker til helse- og omsorgsministeren, vil bli besvart av fiskeri- og kystministeren på vegne av helse- og omsorgsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 16, fra representanten Vigdis Giltun til helse- og omsorgsministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 1

Fra representanten Svein Flåtten til finansministeren:

«Svært mange mindre regnskapslag, særlig i distriktene, har drevet med midlertidig dispensasjon fra reglene om å ha autorisert regnskapsfører som daglig/faglig leder. På svært mange steder er det uråd å rekruttere personell som fyller lovens formelle krav.

Vil statsråden ta initiativet til regelutforming som gir muligheter til varige dispensasjoner i de tilfeller hvor dagens ledere utvilsomt har en dekkende realkompetanse, slik at mindre regnskapsbedrifter i distriktene fortsatt kan drive sin virksomhet?»

Spørsmål 2

Fra representanten Per Roar Bredvold til finansministeren:

«Hamar og Ringsaker kommuner i Hedmark mener festene skal betale eiendomsskatt, mens f.eks. i Elverum kommune er hovedregelen at grunneierne skal betale denne skatten. Dette vil si at kommunene tolker regelverket ulikt – et regelverk som ikke er justert siden 1992, og dermed er Finansdepartementet usikre på hva som er rett.

Vil statsråden ta fatt i denne saken slik at vi får et klart regelverk som ikke kan misforstås?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt.

Spørsmål 3

Marit Nybakk (A) [11:10:42]: Jeg har tillatt meg å stille følgende spørsmål til forsknings- og høyere utdanningsministeren:

«Flere rapporter konkluderer med at det faglig sett er riktig at Veterinærhøgskolen og Veterinærinstituttet forblir i forskningsmiljøet i Oslo. Fagområdene mattrygghet og fiskeri og oppdrett er i vekst, og veterinærmiljøene er i dag en integrert del av det biomedisinske forskningsmiljøet og har et tett samarbeid med Mattilsynet og Folkehelsen.

Hvilke faglige vurderinger ligger til grunn for beslutningen om å flytte veterinærmiljøene i Oslo til Ås?»

Statsråd Tora Aasland [11:11:32]: Den framtidige organiseringen av Norges veterinærhøgskole og lokalisering av Veterinærhøgskolen og Veterinærinstituttet har vært grundig utredet over flere år.

Saken startet med et forslag i Stortinget om å gjøre tidligere Norges landbrukshøgskole om til et grønt universi-

tet, der også en sammenslåing av Landbrukshøgskolen og Veterinærhøgskolen skulle vurderes. Regjeringen satte ned et utvalg, ledet av professor Kaare Norum, som enstemmig gikk inn for en organisatorisk sammenslåing, men der mindretallet gikk imot at de veterinærfaglige miljøene skulle flyttes.

På oppdrag fra det daværende Utdannings- og forskningsdepartementet satte Norges forskningsråd ned et internasjonalt forskerpanel for å vurdere framtidig organisering av Veterinærhøgskolen. Flertallet gikk inn for å slå sammen Norges veterinærhøgskole med Universitetet i Oslo. Panelet sa likevel at det ikke forelå en entydig faglig løsning, men at det måtte foretas et valg ut fra om Norge ville vektlegge det biofaglige eller det biomedisinske området. Det første pekte mot Ås, det andre mot en samorganisering med Universitetet i Oslo.

I den faglige begrunnelsen for å velge flytting til Ås har Regjeringen valgt å samle fagmiljøene for derved å prioritere nasjonale utfordringer knyttet til mattrygghet og dyre- og akvamedisin. En sammenslåing med Universitetet for miljø- og biovitenskap på Ås vil kunne sikre en helhetsbeaktning av mattrygghet fra produsent til forbruker. Her vil grunnforskingsmiljøene samles med anvendt forskning, ettersom deler av NOFIMA og deler av Bioforsk er lokalisert til Ås.

Norges forskningsråd har gjennom hele prosessen vært tydelig på at Veterinærhøgskolen og Veterinærinstituttet bør flyttes til Ås. Norges forskningsråd mener at en samling av de biovitenskapelige landbruks- og veterinærfaglige miljøene vil gi større og mer robuste vitenskapelige miljøer som også åpner for tverrfaglighet. Det gir økte muligheter for å styrke økologisk produksjon, bioteknologi og innovasjon.

Regjeringen mener at en sammenslåing av Veterinærhøgskolen og Universitetet for miljø- og biovitenskap og en flytting av Veterinærhøgskolen og Veterinærinstituttet til Ås vil bidra til å styrke utdanningsinstitusjonene og samle de mest relevante fagmiljøer innen de nasjonalt prioriterte forskningsområdene mat, helse og miljø. Når det gjelder mattrygghet og beredskap, har Mattilsynet uttalt at det innenfor de avstandene vi her snakker om, ikke er noe problem at Veterinærinstituttet flytter til Ås.

Som det framgår, er faglige tilrådinger i denne saken ikke entydige. Når Regjeringen likevel har valgt å gå inn for å samle de veterinærfaglige miljøene med Universitetet for miljø- og biovitenskap på Ås, har den bl.a. fulgt råd fra Norges forskningsråd, som er vår viktigste rådgiver i forskningspolitiske spørsmål.

I valget mellom det biofaglige og det biomedisinske som faglig hovedvektlegging har Regjeringen ut fra en samlet vurdering dermed valgt det biofaglige, med vekt på bioproduksjon og matvitenskap, inkludert akvakultur. Jeg er overbevist om at dette – også i forholdet til veterinærfaglige miljøer – er framtidsrettet.

Marit Nybakk (A) [11:14:42]: Jeg vil takke for svaret.

Det som virkelig er overraskende her, er at statsråden ikke med et eneste ord nevner Dovre-rapporten. Og Dovre-rapporten er ikke en hvilken som helst rapport; det er

Regjeringens egen KS1-rapport, altså de faglige og de økonomiske anbefalinger som politiske beslutninger skal baseres på.

Dovre-rapporten er krystallklar i sin konklusjon. Med de oppgaver veterinærene har, og kommer til å få, er det viktig at de er i et integrert miljø med Det medisinske fakultet, med Mattilsynet, med Folkehelsa. Jeg vil spørre: Hva er det som gjør at man ikke har lagt vekt på Dovre-rapporten? Og hva er det som gjør at man er villig til å bruke penger – vi vet vel egentlig ikke hvor mye – på å rive opp et faglig miljø på Adamstuen, som er en hel liten landsby, og flytte det 38 km? Kunne ikke Ås og Veterinærhøgskolen ha samarbeidet der de nå ligger?

Statsråd Tora Aasland [11:15:45]: Vi har selvsagt lagt vekt på alle rapportene som har kommet inn i denne saken, også Dovre-rapporten. Den har i seg en kostnadsberegning som helt tydelig går i den retningen som Marit Nybakk sier, at det er en mer kostbar sak å flytte veterinærmiljøene til Ås. Men samtidig, skal man vektlegge de faglige underliggende rapportene her, er det som sagt faglige argumenter for begge lokaliseringene. I en helhetsvurdering har Regjeringen valgt å tenke langsiktig og framtidsrettet, fordi man før eller senere ville få et problem med eksisterende areal og plass, hvis man fortsatte å være i Oslo, på Adamstuen.

Regjeringen har foretatt en total, helhetlig avveining, hvor det faglige har gått nettopp i den retningen jeg sa i mitt første svar, med vekt på det biofaglige og det framtidstede, knyttet til akvakultur og veterinærmedisin innenfor en biofaglig tenkning.

Eirin Faldet hadde her overtatt presidentplassen.

Marit Nybakk (A) [11:16:45]: Det som fortsatt forundrer meg, er at det eneste faglige miljøet man her tar hensyn til, er den tidligere Landbrukshøgskolen på Ås. Statsråden tok utgangspunkt i Ås i sitt første svar. Man har altså ikke hørt på veterinærmiljøene i det hele tatt, og instituttet er blitt holdt helt utenfor. Man har ikke hørt på andre biomedisinske miljøer på Blindern, f.eks. universitetets fakulteter. Man har ikke hørt på fiskerinæringen, som er sterkt kritisk til å rive opp disse miljøene og flytte dem.

Veterinærenes arbeidsoppgaver framover er først og fremst fiskehelse og mattrygghet. Mattrygghet er noe man driver med på Adamstuen i samarbeid med Folkehelsa og Mattilsynet. Matsikkerhet driver man med på Ås. Det er to helt forskjellige ting. Regjeringen prioriterer altså ikke mattrygghet ved å splitte det sentrale kompetansemiljøet.

Jeg må spørre igjen: Er det slik at dette er en ren lokaliserings-/flyttesak til Ås, uten at man egentlig tar hensyn til de reelle faglige argumentene?

Statsråd Tora Aasland [11:17:55]: Jeg kan selvsagt avkrefte den siste påstanden som representanten Nybakk kommer med. Det er ikke slik at man ikke har lyttet til det faglige, man har lyttet til de faglige råd som er kommet, fra flere hold. Jeg vil også understreke overfor representanten

at vi har hatt meget grundige møter med alle de relevante fagmiljøene som det her er snakk om, både Veterinærinstituttet og Veterinærhøgskolen og de miljøene som de er nødt til å samarbeide med, enten lokaliseringen er det ene eller det andre stedet.

Jeg vil fastholde at ut fra en helhetlig vurdering, også når det gjelder fiskehelse/akvakultur, og når det gjelder de spennende nye perspektivene i forhold til det veterinærfaglige knyttet opp mot det biofaglige, er etter min mening den faglige begrunnelsen for en samorganisering – ikke bare samlokalisering – med Universitetet for miljø- og biovitenskap en god og framtidsrettet løsning for det veterinærfaglige miljø.

Spørsmål 4

Jan Böhler (A) [11:19:18]: Jeg vil gjerne tillate meg å stille følgende spørsmål til forsknings- og høyere utdanningsministeren:

«I diskusjonen om flytting av NVH til Ås mener tilhengerne av flytting at et eventuelt salg av eiendommene på Adamstuen kan føres til inntekt for byggeprosjektet i Ås. Imidlertid kan staten velge å beholde eiendommene for å dekke behov for utvidelse av andre virksomheter, eller man kan selge den til private eiere, da vil salgssummen være frie midler som kan brukes til ethvert formål.

Mener statsråden det er riktig å føre en eventuell salgssum for eiendommene til fordel for økonomien i byggeprosjektet i Ås?»

Statsråd Tora Aasland [11:20:05]: Markedsprisen for eiendommen på Adamstuen er vurdert til om lag 660 mill. kr. Det understrekes at dette anslaget er usikkert. Det er foreløpig ikke tatt stilling til framtidig bruk av eiendommen, dvs. om den skal selges eller ikke. Det kan foreligge gode grunner til at staten ønsker å beholde eierskap til arealet sentralt i Oslo for å kunne dekke mulige framtidige behov. I så tilfelle har eiendommen høyere verdi for staten enn den anslåtte markedsverdien tilsier.

Forutsatt at eiendommen på Adamstuen faktisk selges ved flytting av Veterinærhøgskolen og Veterinærinstituttet, vil forskjellen i kostnader mellom de to alternativene reduseres.

Jan Böhler (A) [11:20:53]: I St.prp. nr. 30 for 2007-2008 argumenteres det med:

«Eit eventuelt sal vil redusere skilnaden i kostnader mellom dei to alternativa.»

Det vil si at kostnadene blir redusert til fordel for Ås. Jeg mener dette er feil informasjon, fordi en eiendom er kapital. Det er midler som kan brukes til ethvert formål. Hvis man f.eks. manglet kapital til å gjøre denne opprustningen av Veterinærhøgskolen og Veterinærinstituttet på Adamstuen, kunne man valgt å selge eiendommen, leie arealet tilbake og så bruke salgsinntektene til å pusse opp på Adamstuen. Eiendom er kapital som staten kan bruke hvordan den vil, og hvor den vil, som for så vidt også statsråden nå presiserer.

Jeg mener den framstillingen som gis i stortingsproposisjonen, at et salg vil redusere skilnaden mellom de to alternativene, er feilaktig, fordi dette er kapital, eiendom er kapital, som kan brukes til ethvert formål.

Statsråd Tora Aasland [11:22:02]: Jeg vil bare understreke det jeg sa i mitt svar, at her er det usikkerhet knyttet til både kostnadsanslagene og til hva staten reelt kommer til å gjøre. Dette er det selvsagt ikke tatt noen endelig beslutning om, og det vil være en viktig utfordring for staten å gjøre dette på best mulig måte når det gjelder både det å bruke salg av en eiendom som en del av det totale regnestykket, og det å være opptatt av at vi får en god kostnadsstyring på det prosjektet som foreligger.

Jan Böhler (A) [11:22:34]: Jeg synes statsråden omgår problemstillingen. Jeg vil snu på problemstillingen og si: Hvis det er så at det er ledig areal på Ås som man kan bruke til å bygge veterinærhøgskole og veterinærinstitutt på, kunne man jo omsette/selge arealet på Ås og bruke de inntektene til fordel for oppussing på Adamstuen. Hvorfor har man ikke like godt forklart den måten å gjøre det på, når man framstiller dette i proposisjonen? Jeg synes man ensidig bruker det som er statens kapital og eiendom, til argumentasjon for det ene alternativet på en helt feilaktig måte.

Jeg vil spørre: Er det slik at statsråden står ved at når man sammenlikner kostnadene ved de to alternativene – der man har sagt at det koster 2,4 milliarder kr å flytte og bygge i Ås, og rundt 1 milliard kr å pusse opp og bygge nytt det man trenger på Adamstuen – er forskjellen rundt 1,4 milliarder kr, eller vil hun fortsatt trekke fra dette mulige salget av eiendommen på Adamstuen?

Statsråd Tora Aasland [11:23:42]: Det som er helt sikkert, og som jeg også har sagt tidligere, er at her er det ennå ikke tatt noen beslutning om hvordan dette skal skje, og på hvilken måte eiendommen på Adamstuen kommer til å bli håndtert.

Alternativet som Böhler peker på, får meg til å komme med enda en vurdering i dette spørsmålet – han spør om vi ikke har vurdert det den andre veien. Jeg konstaterer at vi er uenige om de opplysningene som er lagt fram i stortingsproposisjonen. Jeg tror vi har vårt på det tørre der, men likevel vil arealbegrensningen på Adamstuen, hvis vi ser det i et langsiktig perspektiv, være atskillig større enn de mulighetene det er for en fantastisk fin både samlokalisering og bygningsmasse ved en lokalisering på Ås. Jeg vil legge stor vekt på det framtidsrettede perspektivet. Her har man muligheter for framtiden, både for veterinærmiljøene og for samorganiseringen med Universitetet for miljø- og biovitenskap, og for få en spennende ny faglig satsing.

Spørsmål 5

Truls Wickholm (A) [11:25:02]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til forsknings- og høyere utdanningsministeren:

«Statsråden har lagt fram en proposisjon der det foreslås å flytte NVH til Ås og samorganisere den med UMB. Dette vil også bety en flytting av Veterinærinstituttet (VI). I proposisjonen framgår det at dette er et langt dyrere og mindre samfunnsøkonomisk lønnsomt prosjekt enn fortsatt lokalisering på Adamstuen. Det er i dag flere andre utdanningsinstitusjoner i Norge som trenger nye bygg, og som har ventet lenge.

Kan statsråden garantere at disse ikke vil bli nedprioritert for å kunne gjennomføre flyttingen av NVH og VI?»

Statsråd Tora Aasland [11:25:46]: Behovet for nytt klinikkbygg ved Norges veterinærhøgskole har lenge vært prekært. Det har stått høyt på Regjeringens liste over prioriterte byggesaker. Slik det går fram av St.prp. nr. 30 for 2007-2008, vil det å realisere ny bygningsmasse på Ås ikke endre Regjeringens prioritering av nye bygg i universitets- og høyskolesektoren.

Per i dag er det en godkjent kostnadsramme for de tre prioriterte prosjektene: nytt odontologibygget ved Universitetet i Bergen, bygg for sykepleierutdanningen ved Høgskolen i Oslo og samlokalisering av Høgskolen i Bergen. I St.prp. nr. 1 for 2007-2008 varsles det videre at siktemålet er å rehabilitere sentrumsbygningene ved Universitetet i Oslo. Disse prosjektene vil bli prioritert før nybygg på Ås. For øvrig arbeides det med en rekke andre prosjekter i sektoren, jf. St.prp. nr. 1 for 2007-2008. Jeg er opptatt av at det er god framdrift i arbeidet også med disse sakene.

Truls Wickholm (A) [11:26:48]: Jeg takker statsråden for at hun nå helt klart sier at Universitetet i Bergen, Høgskolen i Oslo og Høgskolen i Bergen er prioritert, sammen med sentrumsbyggene. Da kan jeg ikke skjønne annet enn at det vil bli veldig vanskelig å finne penger til å kunne gjennomføre en rask flytting til Ås, noe jeg har skjönt også er en forutsetning for å lykkes og få en utvikling av det miljøet som statsråden sier hun ønsker. Hvis det nå blir slik at vi må vente på disse prosjektene som det er lagt opp til, hva ser statsråden for seg skal skje på Veterinærhøgskolen i mellomtiden? Hva skal skje med de kullene som nå utdannes der, under ikke tilfredsstillende forhold?

Statsråd Tora Aasland [11:27:46]: Jeg vil selvfølgelig følge nøye med i alle disse situasjonene hvor det er prekært behov for bygg, og nybygg spesielt. Min oppgave er å få fortgang i den byggekøen som jeg nevnte, også slik at Veterinærhøgskolen så raskt som mulig kan få løst sine problemer. Men her er vi nå inne i starten av en prosess, hvor det skal både være en integrering mellom Veterinærhøgskolen og Universitetet for miljø- og biovitenskap organisatorisk, samt en samlokalisering med Veterinærinstituttet, og samtidig planlegges bygg for dette. Det er ikke de aller første kullene dette vil berøre, men jeg vil likevel holde et våkent øye med utviklingen, slik at vi holder et press oppe i den byggeprosessen. Men den kommer altså etter de andre i køen, bare så det er presisert nok en gang.

Truls Wickholm (A) [11:28:41]: Vi har jo gjennom tidligere spørsmål her fått avdekket at en flytting til Ås vil være langt dyrere, og også mindre samfunnsøkonomisk lønnsomt. I en situasjon hvor vi har et presset byggemarked, og hvor vi har mange store uløste oppgaver i hovedstadsregionen: Hvordan kan man forsvare å bruke 1 milliard kr ekstra til flyttingen til Ås, når vi vet at det er så mange andre ting vi trenger å få gjort noe med? Hovedproblemstillingen her er ikke salg eller ikke salg, eller hvor mye penger vi bruker, men – som statsråden også er kjent med – de stadige økende byggekostnadene og problemer med faktisk å få gjennomført prosjektene. Hadde det ikke vært klokere å satse på å få gjennomført de billigste løsningene, slik at vi hadde fått en raskest mulig framdrift for alle prosjektene?

Statsråd Tora Aasland [11:29:45]: Jeg er opptatt av å få de beste løsningene. Jeg er også opptatt av å holde et press på de byggesakene vi har som store utfordringer nå, og som jeg har nevnt rekkefølgen på. Kostnadsanslagene ved denne nye lokaliseringen av veterinærmiljøene er usikre. Det er også usikkert og uavklart hvordan dette salget eventuelt kommer inn i den totale kostnadsberegningen, så jeg vil ikke ha sagt noe om de beløp som representanten her nevner.

Min sterke intensjon i denne saken er at vi selvfølgelig på best mulig måte både organisatorisk og økonomisk skal gå gjennom alle de rammevilkår som vi trenger for å få en framtidsrettet og god veterinærfaglig utdanning på Ås.

Spørsmål 6

Henning Skumsvoll (FrP) [11:30:58]: Mitt spørsmål går til forsvarsministeren:

«I forbindelse med flere presseoppslag har det framkommet at kystvaktssjef Arild Inge Skram varsler en redusert aktivitet for Kystvakten, som følge av det vedtatte forsvarsbudsjett for 2008. Videre mener kystvaktssjefen at dette medfører en dårligere overvåking og tilstedeværelse i våre havområder. I denne forbindelse er det viktig å få avklart om det er riktig at antallet operative seilingsdøgn vil bli redusert som følge av det vedtatte budsjett.

Vil Kystvaktens operative seilingsdøgn bli redusert med dagens budsjett?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:31:43]: Nordområdene er Regjeringens viktigste strategiske satsingsområde. Dette innebærer engasjement og aktiviteter over et vidt felt, også innenfor forsvarssektoren. Kystvakten er et sentralt element i denne strategien, spesielt når det gjelder tilstedeværelse i nord, men også som den viktige ressursen Kystvakten er langs hele den norske kysten.

Noe av det første Regjeringen gjorde da den tiltrådte, var å prioritere maritime patruljefly og Kystvakten, for det er viktig å se disse i sammenheng, gjennom å foreslå en økning av bevilgningene for 2006 med henholdsvis 35 mill. kr og 15 mill. kr. Dette sluttet Stortinget seg til. I

2007 ble bevilgningen til Kystvakten økt ytterligere. Dette høye nivået er også videreført i inneværende år.

Ved behandlingen av budsjettet for i år gav Stortinget sin tilslutning til rammene for Kystvakten, herunder at aktivitet og seilingsmønster tilpasses til det at nye fartøyer er dyrere å drifte enn de gamle fartøyene som erstattes.

Men det er viktig å understreke at patruljedøgn alene sier lite om effekten av Kystvaktens arbeid. Det er imidlertid riktig at antallet fartøyer i 2008 er redusert, og at antallet patruljedøgn derfor går noe ned. Men i det totale bildet må det også tas med at det for 2008 planlegges med et økt antall patruljedøgn for de helikopterbærende fartøyene i forhold til det som ble gjennomført i 2007.

Jeg vil videre peke på at teknologiske løsninger og samarbeid mellom Forsvaret/Kystvakten og andre etater gir et bedre situasjonsbilde og beslutningsgrunnlag, og setter Forsvarets operative ledelse og Kystvakten i stand til mer effektiv disponering av fartøyene.

Kystvakten er inne i en periode med nyanskaffelser og restrukturering. Forsvaret legger opp til en utvikling som vil gi en kystvakt som er tilpasset fremtiden. Den skal være effektiv, og den skal evne å løse de pålagte oppgavene langs kysten og i de tilgrensende havområder. Eldre fartøy erstattes nå av moderne fartøy som hver for seg har bedre kapasitet. Videre vil helikoptrene, når de blir levert, bidra til økt aksjonsradius og overvåkingskapasitet for Kystvakten.

Henning Skumsvoll (FrP) [11:34:04]: Jeg takker forsvarsministeren for svaret.

Og så vil jeg si at under kap. 1790 i 2008-budsjettet står det bl.a.:

«Produksjonen måles bl.a. i antall patruljedøgn.»

Statsrådets svar på mitt spørsmål tyder på at statsråden og departementet mer eller mindre har gått bort fra denne måten å måle produksjonen i Kystvakten på, selv om det står i budsjettet. Er dette en riktig antydning fra min side hva angår produksjonsmåling av Kystvakten?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:34:39]: Det er riktig at antallet patruljedøgn er en målingsfaktor for Kystvakten. Men det er altså slik at man tidligere hadde mange kystvaktfartøy som var tidligere fiskefartøyer, som gikk senere, som hadde dårligere utstyr, og som hadde mye mindre av typen kapasiteter for å skaffe seg et situasjonsbilde enn de nye som innføres nå, som er større, som er mer hurtiggående, men som også er dyrere å drifte. Patruljedøgn er én ting, men det er også viktig hva de faktisk kan levere av kapasitet for å skaffe seg et situasjonsbilde. Her vil jeg også understreke samspillet med Orion-fly og de gamle Lynx-helikoptrene, som brukes fremdeles – men særlig de nye, NH90, når de kommer.

Henning Skumsvoll (FrP) [11:35:39]: Igjen vil jeg henvise til budsjettet. Der står det bl.a.:

«I tråd med regjeringens nordområdesatsing skal Kystvaktens virksomhet i nordområdene også i 2008 gis prioritet. Kystvaktens budsjett er styrket reelt og meget vesentlig over flere år.»

Mitt spørsmål til statsråden er: Hvordan kan Kystvaktens produksjon opprettholdes når KV «Andenes» blir tatt ut av tjenesten, og det ifølge kystvakt sjef Skram ikke kommer noe nytt fartøy som erstatning for KV «Andenes» i Ytre Kystvakt Nord i 2008? Dette gjelder altså for 2008.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:36:20]: Det er riktig at seilingen i nord gis prioritet. Det er lagt opp til et seilingsmønster som skal ivareta dette.

Når det gjelder fartøy, er det slik at noe fases ut i år, og noe kommer inn. Det skulle leveres tidligere enn det som det nå ser ut til, at det ikke vil bli levert før på slutten av året.

Når vi er inne i en overgangsfase, mellom utfasing av gamle fartøy og innfasing av nye fartøy, er det helt klart at kapasiteten vil bli noe redusert. Men jeg har lyst til å understreke at de nye kystvaktfartøyene som kommer, har en helt annen kapasitet og en helt annen mulighet til å drive god overvåking sammen med Orion-fly og andre av Forsvarets kapasiteter, enn det de gamle har, som fases ut.

Presidenten: Spørsmål 7 vil bli besvart senere i spørretimen.

Spørsmål 8

Trond Helleland (H) [11:37:32]: Jeg har følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«I Røyken har elleve husstander fått båndlagt sine eiendommer i sju år i påvente av utbygging av stamvegen rv. 23. En samlet transport- og kommunikasjonskomite har i Budsjett-innst. S. nr. 13 (2007-2008) bl.a. skrevet følgende: «Komiteen uttrykker sterk bekymring for den situasjonen utbyggingssaken for rv. 23 har satt beboere langs planlagt trasé gjennom Røyken kommune i.» Beboerne har blitt forespeilet en løsning.

Vil statsråden skjære igjennom, og sørge for at staten tar sitt ansvar og innløser eiendommene snarest?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:38:21]: Fyrst vil eg seie at eg har stor forståing for dei problema eigarar av bustader i framtidige vegliner blir påførte. Det er ikkje tilfredsstillande å ha ein slik busituasjon.

Spørsmålet om innløyasing av dei elleve bustadene som vert råka av den planlagde utbygginga av rv. 23 i Røyken, har vore grundig handsama i Statens vegvesen. Når ein så langt ikkje har funne å gå inn for innløyasing, er det fordi den førre regjeringa ikkje fann plass til utbyggingssprosjektet i Nasjonal transportplan. Dermed er dei vilkåra som er stilte i gjeldande fullmakter for innløyasing, ikkje oppfylte, nemleg at vegen skal vere prioritert i Nasjonal transportplan.

I denne samanhengen kan nemnast at det ligg i underkant av 400 bustader i trasear for framtidige vegar, og at ein etter dei fullmakter som gjeld, berre har høve til å løyse inn om lag 200 av dei – det gjeld altså vegar som ligg i trasear som er i Nasjonal transportplan.

Når det gjeld innløyasingssaka i Røyken, var det eit møte om denne i Samferdsledepartementet 19. mars 2007 – etter initiativ frå stortingsrepresentant Eirin Faldet, som har engasjert seg i saka, og som deltok i møtet saman med representantar for dei elleve grunneigarane. I møtet vart Vegdirektoratet bedt om å føreta ei prinsipiell vurdering av regelverket som gjeld for innløyasing av bustader i framtidig vegline, med sikte på moglege endringar. Vidare vart Vegdirektoratet bedt om å sjå på saka i Røyken spesielt, med sikte på innløyasing tidlegare enn det som er lagt til grunn.

Når det gjeld bustadene i Røyken, viste Vegdirektoratet i sitt svar til at desse fell utanfor den kategorien bustader som kan løysast inn etter gjeldande fullmakt, og at ein fann det vanskeleg å prioritere innløyasing av desse bustadene framfor dei 200 bustadene som fell innanfor. Samtidig vart det opplyst at det vart arbeidd med nye retningsliner for innløyasing av bustader, og at saka ville verte vurdert i høve til desse, når dei eventuelt vart vedtekne.

Vegdirektoratet har laga eit framlegg til nye retningsliner som vart oversendt departementet for få dagar sidan. Desse vil gjere det enklare å løyse inn bustader i framtidige vegliner. Saka er no til handsaming i departementet.

Trond Helleland (H) [11:40:36]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er riktig som statsråden sier, at mange – deriblant presidenten – har engasjert seg i denne saken. Jeg er klar over de retningslinjene som foreligger. Samtidig var det en stor skuffelse, når etatene nå la fram sitt utkast til Nasjonal transportplan, at rv. 23 ikke var nevnt i det hele tatt. Er statsråden klar over at dette kan rettes opp når NTP blir lagt fram neste år?

Det er veldig interessant med disse retningslinjene som nå er sendt over til departementet. Når vil departementet presentere disse retningslinjene? Vil Stortinget få innsyn i dem? Og vil det kunne gi en avklaring av situasjonen i Røyken, i påvente av behandlingen av NTP neste år?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:41:29]: Fyrst til prioritering av rv. 23: Det er klaggjort at rv. 23, nytt hovudvegssystem i Lier, ikkje skal gjennom KS1. Det gjer det mogleg å prioritere vegen inn i fyrste perioden av Nasjonal transportplan, eller i alle fall inn i Nasjonal transportplan. Ein vil sjølvstilt vurdere dei prioriteringane som skal gjerast, før denne stortingsmeldinga skal leggast fram.

Når det gjeld sjølvte retningslinjene, så er dei nettopp komne til departementet. Eg må gå gjennom dei, og eg får ei sak om ei tid. Eg vil varsle Stortinget om endringar på forsvarleg måte. Fyrste moglegheita til det vil vere i samleproposisjonen som vert lagt fram når det gjeld revidert nasjonalbudsjett til våren.

Trond Helleland (H) [11:42:26]: Jeg håper virkelig at vi da får tilgang til retningslinjene. Det viktigste her er for så vidt, sett fra statens side, retningslinjene. Men mange av de beboerne i Røyken som har sittet i sju år i uvisshet og ventet, er i en vanskelig livssituasjon etter hvert. Noen har sykdom, andre har alderdom som gjør at de ønsker å

flytte til f.eks. leiligheter. Det verste med saken er at de heller ikke kan leie ut husene sine, for da vil de bare få erstattet bruksverdi av huset, ikke full verdi. Det er mange sterke menneskelige hensyn i denne saken som en må legge vekt på.

Det er gledelig at en samlet transportkomite har uttrykt at dette er «å legge en urimelig tung byrde på enkeltpersoner for oppgaver som er statens ansvar og i samfunnets interesse».

Min forhåpning er at statsråden også ser disse problemene, og at vi kan få til en løsning så snart det er mulig, helst i løpet av våren.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:43:30]: Eg er heilt samd i det som Helleland gjev uttrykk for når det gjeld dei menneskelege belastningane som innbyggjarane har, og som òg eigarane av hus langs andre strekkingar som er i same situasjonen, har.

For statsråden er det viktig at me har eit regelverk som gjer at alle får lik handsaming. Å ta ut ei gruppe, same kor gjerne eg skulle gjort det, fordi ein har personleg kjennskap til enkeltpersonar eller andre ting, er ganske så vanskeleg å gjere. Derfor er det viktig at me no får endra desse retningslinene, slik at me for framtida ikkje kjem opp i situasjonar der folk vert sitjande i uvisse i veldig mange år. Eg skal gjere mitt ysteste for at me skal få gjort noko med det.

Spørsmål 9

Arne Sortevik (FrP) [11:44:33]: Spørsmålet lyder:

«Forslag til NTP 2010–2019 viser frem et svært stort gap mellom faglige anbefalte investeringer i vei- og jernbane og den økonomiske planrammen som er gitt av Regjeringen. Mer enn tradisjonell påplussing trengs det åpenbart nye finansielle virkemidler for å få gjennomført nødvendige investeringer i transportnettet. Uten slike virkemidler blir rullering av NTP kun en planrullering og intet samferdselsløft.

Hva er statsrådens plan for å få avklart og godkjent nye finansielle virkemidler til rullering av ny NTP?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:45:17]: Som no skulle vere vel kjent, er transportetatane sitt grunnlagsmateriale til NTP 2010–2019 på vanleg måte utarbeidd innan reknetekniske rammer. Desse rammene vart i retningsliner frå Samferdsledepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet sette lik ti gonger framlegget til 2007-budsjettet +/- 20 pst.

Som ein del av sitt planarbeid har etatane òg laga eigne stamnettutgreiingar i eit 30-årsperspektiv. I desse utgreiingane er det m.a. vurdert faglege behov for å oppgradere stamnettet til det ein har kalla «god standard». Ein slik ambisjon vil krevje høgare rammer, noko det er gjort greie for i planframlegget og i mitt svar på spørsmål 547 for 2007–2008, frå representanten Sandberg.

Kva for rammer Regjeringa vil tilrå for Stortinget, vil

eg kome attende til i stortingsmeldinga om NTP, som eg tek sikte på å leggje fram mot slutten av året.

Når det gjeld andre finansielle verkemiddel enn budsjettfinansiering, vil dette særleg gjelde bompengefinansiering, noko det er teke høgd for i etatane sitt planframlegg.

Prosjektfinansiering er drøfta nærare i St.prp. nr. 1, Gul bok for 2007. Etatane har i sitt planframlegg på ny teke opp spørsmålet. Desse synspunkta vil eg ta med meg vidare i arbeidet med NTP.

I vegsektoren er det gjort forsøk med Offentleg Privat Samarbeid, OPS, der dei einskilde utbyggingsprosjekta ikkje har vore avhengige av årlege løyvingar over statsbudsjettet i utbyggingsfasen, men sjølvstøtt med store utteljingar over statsbudsjettet i ei årrekke i ettertid. Ei evaluering gjord av Transportøkonomisk institutt og Dovre International viste ingen økonomiske innsparingar samanlikna med tradisjonell gjennomføring, men det vart påvist betydeleg raskare prosjektgjennomføring. Desse funna er noko eg sjølvstøtt vil ta med meg i det vidare arbeidet med Nasjonal transportplan.

Arne Sortevik (FrP) [11:47:13]: Jeg takker for svaret.

Det er tydeligere i denne planrulleringen enn det har vært tidligere, at det er et stort gap mellom det som er en faglig anbefalt ramme og det som er gitt som en politisk planramme fra departementet. Gapet er på hele 100 milliarder kr i ny planperiode 2010–2019 bare for vei alene.

For at denne høringsrunden i det hele tatt skal ha noen mening, må vi ikke da ha nye finansielle virkemidler slik at vi kan få tatt et investeringsløft på veisektoren, for i det hele tatt å kunne klare å dekke inn noe av det formidable gapet på veisektoren som fagetatene selv peker på? I utkastet til ny Nasjonal transportplan sier fagetatene selv:

«Innenfor planrammene er det derfor ikke mulig å bygge ut infrastrukturen til et ønsket nivå i overskuelig framtid.»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:48:19]: Dersom ein ser på Statens vegvesen sitt framlegg på stamvegramma, meiner eg å hugse at + 20 pst. vil gje eit fullgodt stamnett på 35 år, mens det som ligg i stamnettutgreiinga, er eit fullgodt stamnett på 30 år. Det er ikkje store forskjellen på + 20 pst.-alternativet og det såkalla anbefalte forslaget. På jernbane er det vel noko tilsvarande – eg har ikkje åra heilt klart føre meg. Det store gapet trur eg ikkje er mykje større denne gongen enn det har vore før.

Det som er nytt i denne Nasjonal transportplan i framlegget frå etatane, er at ein har teke høgd for den store veksten som er i både veg- og jernbanetraffikk, og at ein har teke høgd for at me er nøydd til å gjere noko med vedlikehaldsetterslepet, som tidlegare regjeringar dessverre har neglisjert.

Arne Sortevik (FrP) [11:49:18]: Jeg vil igjen takke for svaret.

Det er to ting som er annerledes i forbindelse med denne planrulleringen, det ene er tydeligheten av et stort

gap, altså et stort behov for veibygging som ikke ser ut til å kunne imøtekommes med den planrammen som er lagt. Og Norge er rikere enn noen gang før. Derfor mener Fremskrittspartiet at det er nødvendig, parallelt med høringsrunden, at Regjeringen avklarer og godkjenner nye finansielle virkemidler, slik at oljepenger kan investeres i moderne infrastruktur og i moderne veinett i Norge. Fremskrittspartiet har pekt på et infrastrukturfond, og vi har pekt på statlige lån til spesielle prosjekter, som både Jernbanelivet og Statens vegvesen foreslår – iallfall peker på – i utkastet til ny Nasjonal transportplan. Her er det viktig å få på plass nye virkemidler.

Men spørsmålet er jo om dette faktisk er totalt avlyst fra Regjeringen, på bakgrunn av statsministerens svar i spørretimen for en uke siden, hvor det igjen ble sagt nei til prosjektfinansiering.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:50:26]: Som vanlig kommenterer eg ikkje dei interne prosessane i Regjeringa, i alle fall ikkje i ei sak der Regjeringa skal leggje fram ei stor sak for Stortinget før jul, der mange spørsmål skal finne si avklaring. Det er nesten eitt år til. Og når det gjeld finansieringsspora, må me kome tilbake til det.

Eg bed representanten merke seg det eg sa om OPS i mitt hovudsvar. For det er rett at det ikkje belastar budsjettet så mykje, og at det ser veldig fint ut. Men det belastar altså dei årlege budsjetta ganske tungt i mange år framover, og det bind opp Stortinget sine moglegheiter til å prioritere i framtidige budsjett. Det er både pluss og minus med det òg, men det positive med OPS er at ein får gjennomført prosjekt raskare. Det er eit element som ein ikkje kan oversjå. Me skal nytte samfunnet sine midlar mest mogleg effektivt, og ei rask gjennomføring av prosjekt er jo ein viktig måte å nå det målet på.

Spørsmål 10

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:51:47]: «Landets attførings- og vekstbedrifter får kompensert for en lønns- og prisstigning fra 2007 til 2008 på 1 pst. I statsbudsjettet er tilsvarende kompensasjon til staten og kommunenes driftsrammer på 4,2 pst.

Kan en slik underregulering gjennomføres uten negative konsekvenser for tiltaksinnsatsen overfor de personer som har behov for tiltakene som attførings- og vekstbedriftene gir?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:52:25]: Regjeringen har i stor grad fokus på at målrettede og tilpassede tiltak og tjenester iverksettes tidligst mulig for at den enkelte skal kunne delta i arbeidslivet. Målet er rett tiltak til rett tid. Med den høye etterspørselen etter arbeidskraft har vi en historisk mulighet til å øke arbeidsdeltakelsen til utsatte grupper på arbeidsmarkedet.

Bevilgningen under arbeidsmarkedstiltakene gir rom for et tiltaksnivå på om lag 40 000 plasser i gjennomsnitt i 2008. Av disse skal om lag 28 200 plasser sikre at yrkeshemmede arbeidssøkere får rask og tilpasset bistand, samt

sikre om lag 11 800 plasser til ordinære arbeidssøkere med behov for nødvendig og hensiktsmessig bistand. I lys av at ledigheten er vesentlig redusert, antallet yrkeshemmede har gått ned, og arbeidsmarkedet etterspør arbeidskraft, innebærer nivået en markert styrking av innsatsen overfor personer som har problemer med å komme i arbeid.

Bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak har økt med 1,1 pst. fra 2007 til 2008. I tillegg til vekst i prisene har jeg lagt opp til at økningen i bevilgningen skal gi rom for flere tiltaksplasser enn i 2007. Det innebærer at prisene i gjennomsnitt må øke med mindre enn 1,1 pst. Likevel har jeg valgt å øke tilskuddsatsene til arbeidsmarkedstiltak i både attførings- og vekstbedriftene med 1,1 pst. Dette gjennomføres ved at tiltak utenfor de nevnte bedriftene må gjennomføres med en lavere prisvekst enn 1,1 pst. Dersom tilskuddsatsene til arbeidsmarkedstiltak i skjermet sektor skulle ha økt med mer enn dette, ville det gått ytterligere på bekostning av andre tiltak innenfor ordinært arbeidsliv.

Regjeringen er opptatt av å tilpasse tiltak til arbeidssøkere med særlig store og sammensatte bistandsbehov, og bl.a. har antallet plasser i varig tilrettelagt arbeid økt. Arbeids- og velferdsdirektoratet er bedt om å fortsette arbeidet med å opprette flere tiltaksplasser, f.eks. varige tilrettelagte arbeidsplasser, for å inkludere personer som ellers faller utenfor det ordinære arbeidslivet. Over 80 pst. av tiltaksmidlene som bevilges til personer med redusert arbeidsevne, går til arbeidsmarkedstiltak innenfor attførings- og vekstbedriftene.

Som det framgår av min redegjørelse ovenfor, har jeg i opplegget for tiltaksbudsjettet for inneværende år lagt avgjørende vekt på å få utnyttet tiltaksrammen så godt som mulig, med sikte på å få gjennomført flere plasser. Det har ført til en lavere oppjustering av prisene, selv om de faste satsene for attførings- og vekstbedriftene har økt like mye som bevilgningen. På den annen side gir mitt opplegg flere plasser som, sammen med det gode arbeidsmarkedet, samlet sett kan gi økt overgang til arbeid.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:55:35]: Jeg takker for svaret.

Vi er jo enige om at en skal ha «rett tiltak til rett tid», og at våre attførings- og vekstbedrifter er våre beste allierte for å få flere fra trygd til arbeid. Mitt inntrykk er at det effektiviseres, og at det overskuddet de får på bedriftene, pløyes tilbake. Da investeres det i flinke folk, med høy kompetanse, som jo koster noe. De lager nye verktøy og metoder for at de skal lykkes.

Sist uke var statsråden i Arendal og sa at han ville være en emissær for disse attføringsbedriftene. Da blir mine spørsmål til emissær Hanssen: Er det virkelig slik at budskapet hans nå er at disse bedriftene faktisk får for mye penger i forhold til den jobben de har? Trenger de virkelig å effektivisere mer? Hvilke signaler gis det til de ansatte i denne situasjonen?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:56:43]: Det jeg fokuserer enormt sterkt på, er at vi har en fantastisk situasjon i arbeidsmarkedet. Det er et stort underskudd på arbeidskraft. Det gir oss en historisk mulighet til å få fle-

re i jobb, flere fra å være yrkeshemmede og ledige til å komme over i fast arbeid. Vi må nå passe på å utnytte den situasjonen på en mest mulig effektiv måte.

Målet med attføringsbedriftene og målet med vekstbedriftene er ikke attførings- og vekstbedriftene, men å få folk i jobb. Jeg er helt sikker på at dette er et krevende opplegg. Jeg er helt sikker på at mange av attførings- og vekstbedriftene vil si at det er veldig tøffe rammebetingelser, men jeg er også helt sikker på at summen av tiltaksbevilgninger neste år er slik at vi vil få flere i jobb enn vi ville ha gjort ved å innrette det på en annen måte. Da har vi måloppnåelse, selv om det vil innebære at det blir noen tøffe tak for noen.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [11:57:51]: Jeg takker igjen for svaret.

Det er helt riktig at de nye rammene oppleves som veldig tøffe for disse bedriftene. Det er også riktig at vi har en historisk mulighet, fordi et stramt arbeidsmarked gjør at flere lett kan komme inn på arbeid. Men de som er igjen i attføringsbedriftene, er jo de som trenger lengre tid, og må stå i et lengre løp. De gjør en fantastisk jobb med å forbedre de tilbudene de har, nettopp for den gruppen som trenger det aller mest.

Det snakkes mye om at de har overskudd og skal effektiviseres. Det har både statssekretæren og statsråden sagt i media. Jeg har lyst til å snu det litt på hodet, og spør: Har statsråden vurdert å redusere pris- og lønnskompensasjonen til sin egen etat – kanskje bare litt under de 4,2 pst. som de har – og gi det til attførings- og vekstbedriftene, som med rimelighet må sies å ha de største utfordringene?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:59:04]: Det kunne jo ha vært veldig interessant å drøfte denne problemstillingen litt nærmere med Kristelig Folkeparti, for er det et parti som har erfaring med denne typen budsjettoperasjoner, er det jo nettopp Kristelig Folkeparti. Under den forrige regjeringen, styrt av statsminister Bondevik, var det slik at i 2004 var kostnadsreguleringen på null prosent. Så er det noen som sitter med erfaring med hvordan dette virker, må det være Kristelig Folkeparti fra deres egen regjeringperiode.

Men i motsetning til da Kristelig Folkeparti styrte landet, tør ikke jeg å regulere med bare null prosent, så vi regulerer i hvert fall med 1,1 pst. Så tøffe rammebetingelser som Kristelig Folkeparti var villig til å gi bedriftene, har ikke vi vært villige til. Så det å framstille dette som noe som er så unikt og krevende fra vår regjering, blir feil. Da Kristelig Folkeparti styrte Norge, var det enda tøffere å være attføringsbedrifter.

Spørsmål 11

Hans Olav Syversen (KrF) [12:00:31]: «Norge nyter godt av en sterk vekst i arbeidsinnvandringen fra Polen og Litauen, til sammen over 100 000 personer. Deres innsats er av stor betydning i det norske velferdssamfunnet. Den katolske kirke i Norge legger på sin side ned en stor inn-

sats for å dekke ulike sosiale, kulturelle og åndelige behov for denne gruppen. Behovene er imidlertid så store at økonomien setter begrensninger.

Ser også statsråden det som rimelig at det kan gis økonomisk støtte til det viktige arbeidet som utføres av Den katolske kirke?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:01:15]: Jeg synes det er veldig fint at det blir fokusert på dette temaet i Stortingets spørretime, for Den katolske kirke i Norge har for tiden en stor utfordring med det høye antallet nye brukere og besøkende man har fått de siste årene på grunn av økende arbeidsinnvandring, særlig fra Polen og Litauen.

Jeg setter pris på innsatsen Den katolske kirke gjør overfor nye arbeidsinnvandrere i Norge. For mange, særlig de polske arbeidsinnvandrere, har kirken en sentral plass og fyller mange funksjoner, ikke kun på det religiøse plan, men også sosialt og når det gjelder informasjon. Det er klart at det er en utfordring for kirken rent ressursmessig når antallet brukere og besøkende stiger så raskt som det har gjort de siste årene.

Den katolske kirke mottar økonomiske tilskudd i henhold til lov om trdomssamfunn og ymist anna. Det er antall medlemmer som avgjør støttebeløpet. I henhold til denne loven gis det ikke tilskudd for personer som har såkalt D-nummer i Norge, men bare for dem som har et ordinært personnummer. En av grunnene til kirkens utfordringer er at mange av arbeidsinnvandrere som bruker kirken, kun har D-nummer. De kan da ikke bli registrert som medlem og dermed utløse offentlig tilskudd.

Det er, som kjent, Kultur- og kirke departementet som forvalter lov om trdomssamfunn og ymist anna, og jeg verken kan eller vil gå inn i dette regelverket her.

Når det gjelder mitt ansvarsområde, kan jeg orientere om at Regjeringen i 2008 har opprettet en forsøksordning på 2,3 mill. kr, hvor frivillige organisasjoner kan søke om støtte til prosjekter som har som mål å gi nyankomne innvandrere målrettet informasjon og veiledning tilpasset deres behov.

Caritas Norge, som er Den katolske kirkes bistandsorganisasjon, har søkt om støtte over denne ordningen som én av 26 organisasjoner. Caritas Norge vil få prosjektstøtte som én av tre til et integreringsprosjekt rettet mot arbeidsinnvandrere.

Vi fanger allerede opp dette gjennom denne forsøksordningen og gir en viss økt støtte til Den katolske kirke i Norge. Jeg har lyst til å si fra denne talerstol at når man er én av tre som deler på 2,3 mill. kr, er nok beløpet for lite i forhold til det vi burde ha stilt opp med når det gjelder den jobben som Den katolske kirke gjør. Derfor er dette blant de tema jeg tar med meg inn i budsjettarbeidet for 2009, med sikte på å styrke statsbudsjettet slik at vi kan utvide vår støtte til Den katolske kirke.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:04:15]: Jeg er veldig glad for svaret og for så vidt også for premissene for svaret, nemlig at for de gruppene vi her snakker om, er Den katolske kirke mer enn et sted hvor man går til gudstjeneste – den tilrettelegger også for både sosiale behov

og kulturelle behov. Jeg kan bare nevne at det arrangeres lørdagsskole med norskundervisning for både voksne og barn. Det er til og med flere menigheter som har samarbeid med lokale LO-forbund om velferdstiltak.

Statsråden var innom Kultur- og kirkedepartementet, og jeg er sikker på at statsråden vet at Den katolske kirke har fått blankt avslag på støtte for den type medlemskap som statsråden var inne på. Så jeg er veldig glad for at man erkjenner at vi som nasjon kan stå foran nye oppgaver, og at vi kan få løst dem i samarbeid med en kirke som fungerer. Så mitt spørsmål er: Hvilket beløp anser statsråden at summen han henviste til, bør økes med?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:05:28]: Det vil det være for tidlig å svare på. Det tror jeg ikke minst representanten Syversen har forståelse for. Men for å bryte mine egne ord om ikke å kommentere loven som forvaltes av en annen tilstedeværende statsråd, vil jeg si at jeg har forståelse for at den loven er basert på D-nummer og S-nummer, altså at D-nummer er for personer som har en veldig løs tilknytning til Norge. Det kan være mange gode argumenter for at det ikke skal utløse en fast støtteordning fra Kultur- og kirkedepartementet. Det er et faktum at veldig mange, f.eks. polakker, egentlig er så lenge i Norge at de har rett til S-nummer, men ikke kjenner betydningen av å gå fra D-nummer til S-nummer, og ikke vet at det vil utløse støtte til den kirken de tilhører. Så på det nye informasjonskontoret som er opprettet på Tøyen i Oslo, som er et samordnet informasjonskontor for flere statlige myndigheter, motiverer vi til og informerer vi om viktigheten av å skaffe seg et S-nummer hvis man er opptatt av å støtte kirken sin.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:06:41]: Jeg takker for svaret.

Det viktige, synes jeg, er for så vidt ikke hvilken pott pengene kommer fra. Det viktige er at vi som nasjon nyter enormt godt av den arbeidsinnvandringen som vi har fra disse landene. Det skattes til Norge i stor grad. Det er, etter min mening, ingen urimelighet i at det da også gis støtte til f.eks. Den katolske kirke, som yter et stort bidrag for integrering og for at man så godt som mulig skal føle seg vel her i landet.

Jeg er i grunnen veldig glad for statsrådets tilnærming til dette og håper vi kan samarbeide om at man i budsjettet for 2009 ser viktigheten av dette arbeidet, og at vi stiller penger til disposisjon som reflekterer akkurat det.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:07:38]: Ja, med glede.

Det som var fint med dagens spørretime, var at det var to spørsmål til meg, for da kunne jeg være veldig imøtekommende overfor Kristelig Folkeparti i det ene spørsmålet, selv om jeg kanskje ikke ble opplevd som det i det forrige.

Presidenten: Med den hyggelige tonen går vi da til neste spørsmål.

Spørsmål 12

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Dagrun Eriksen til barne- og likestillingsministeren, vil bli besvart av kultur- og kirkeministeren som rette vedkommende.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:08:16]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kultur- og kirkeministeren:

«I Fosna-Folket og i VG har vi kunnet lese om et av Norges beste damebowlinglag fra Bjugn, hvor så mange av lagets medlemmer er blitt gravide at de har måttet trekke laget fra serien. Norges Bowlingforbund har svart med å ilegge laget en bot på 15 000 kr. Dette avdekker en utfordring når det gjelder kvinnelige idrettsutøvere. I et likestillingsperspektiv virker dette urimelig.

Vil statsråden ta et initiativ overfor Norges Idrettsforbund for å gå gjennom hva slags regelverk som finnes på dette området?»

Statsråd Trond Giske [12:08:54]: Den statlige idrettspolitikken bygger på visjonen om at idrett og fysisk aktivitet skal være for alle. Det samme målet har Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite. Det er derfor en målsetting både for staten og idretten selv å opprettholde og videreutvikle en åpen og inkluderende idrett, der alle skal kunne finne seg til rette og være med, også om man blir gravid.

Idretten er Norges desidert største folkebevegelse, med over 2 millioner medlemmer. Det betyr at idretten har et attraktivt tilbud, der svært mange finner noe som passer for dem.

Jeg vet at Idrettsforbundet i mange sammenhenger har vektlagt arbeidet med likestilling i vid forstand. Det har gitt seg uttrykk både i form av prioritering av aktiviteter for jenter og kvinner og gjennom arbeid for en jevnere kjønnsfordeling blant trenere og tillitsvalgte.

Fra departementets side er vi også tydelig på at det innenfor statlige tilskuddsordninger skal satses på tiltak som bidrar til å bedre kjønnsbalansen blant medlemmer og aktive og legge til rette for det både på aktivitets- og anleggssiden.

Alle særforbund tilsluttet Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite er selvstendige frivillige organisasjoner. Som andre frivillige organisasjoner har de en autonom stilling i forhold til staten, og har både rett og plikt til å ha sitt eget regelverk som regulerer organisasjonens virksomhet. Jeg tror det er bred enighet i Stortinget om å respektere de frivillige organisasjonenes selvråderett, og det forutsetter selvsagt at regelverket ligger innenfor rammen av norsk lov.

Den enkeltsaken som representanten Eriksen tar opp, en bowlingklubb som er bøtelagt fordi klubbens lag i kvinnes elitesiddivisjon er trukket etter at seriespillet var i gang, reguleres slik sett av regelverket til Bowlingforbundet. Etter det vi har blitt informert om, er det regelverket utformet slik at alle klubber som trekker et lag fra serien, bøtelegges, uansett årsak.

Det er ikke uvanlig å ha et regelverk i forbundene som innebærer sanksjoner dersom et lag trekkes etter at serie-spillet har startet opp. Årsaken er at det å trekke et lag har konsekvenser både sportslig og økonomisk for de andre lagene som deltar i seriespillet.

Etter det vi er blitt informert om, er denne saken fortsatt ikke ferdigbehandlet i Bowlingforbundet. Appellutvalget i Norges Bowlingforbund har saken på sitt bord.

Jeg vil tro at dette regelverket ikke ble laget med henblikk på den type, kan vi si, uforutsette omstendigheter – jeg må korrigere meg, jeg kan ikke si om det var uforutsett eller ikke, det har jeg heller ikke grunnlag for å uttale meg om – at det er en situasjon som regelverket kanskje ikke helt har tatt høyde for. Men det må altså være Bowlingforbundet selv som må finne ut av dette, etter de regler og vedtaksføre organer som de har.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:11:53]: Jeg takker for svaret.

Jeg hadde ikke forventet at statsråden skulle gripe inn og ordne opp i saken for spillerne i Bjugn, selv om jeg tror de hadde satt pris på å få orden på saken. Men det jeg prøver å fokusere på, handler også litt om kvinner, idrett og graviditet og de litt store og overordnede spørsmålene.

Landslagsspiller og Kolbotn-kaptein Solveig Gulbrandsen sa f.eks.: Det er ikke aktuelt å legge opp når jeg blir mamma. Hun valgte en av de kanskje modigste løsningene på puslespillet, å klare å få til en idrettskarriere på høyt plan og samtidig være i en mammarolle. Selv om hun opplevde at det ikke var hva man burde gjøre, har hun gjennomført dette.

Det betyr at når en idrettsutøver på det nivået, og disse damene i Bjugn, opplever at det å kombinere idrettskarriere med graviditet ikke er lett, skulle jeg ønske at vi hadde fått en overordnet diskusjon i idretten om holdninger til dette. Vil statsråden ta initiativ til det?

Statsråd Trond Giske [12:13:05]: Absolutt. Vi vil fortsette samarbeidet med idretten for å kunne gi et godt aktivitetstilbud til alle. Det innebærer selvsagt også å legge til rette for likestilling, likeverdighet mellom kjønnene og motarbeide enhver form for diskriminering både i forhold til kjønn, livssyn, etnisk bakgrunn osv. Det arbeidet er viktig i forhold til det overordnede målet om å opprettholde og videreutvikle idretten som en medlemsbasert organisasjon, en frivillig organisasjon som er åpen for alle. Så i den grad vi kan bidra til det, både gjennom aktivitetstiltak og gjennom anleggsutforming osv, vil vi selvsagt gjøre det.

Det er heldigvis slik at vi har mange bevis på at det å bli gravid og det å fortsette å trene, og også etter en fødsel å fortsette i toppidretten, ikke svekker toppidrettsprestasjonene. Tvert imot: Det er mange som har bevist at det er fullt mulig å være i toppen, også etterpå. Også når det gjelder bredden, er det både sunt og nyttig at man kan være fysisk aktiv gjennom et svangerskap og etter en fødsel. Dette er en del av det likestillingsperspektivet. Departementet og representanten Eriksen har helt overensstemte mål.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:14:15]: Det er, som statsråden sier, ikke bare mange som har bevist dette, men via Kari Backe-Hansen og professor Kari Bø har det også vært undersøkelser som har vist noe om det å kombinere idrettskarriere med det å være mamma og det å få barn underveis, og også det å ha gode fysiske muligheter til å komme klart tilbake. Problemet blir at veldig mange av disse må gå denne veien selv, og ikke bare må de bryte gjennom holdninger, for idretten består av mange menn, men de må også bryte gjennom en del av regelverkene, slik som i Bowlingforbundet, hvor man ikke har tatt høyde for at graviditet skal holdes utenfor.

Jeg er glad for at statsråden vil ha et engasjement rundt dette. Jeg håper at han i sine diskusjoner ikke vil styre Idrettsforbundet, men ta det opp med dem som en problemstilling, og derigjennom at Idrettsforbundet tar det opp med særforbundene, slik at vi ikke får liknende tilfeller.

Så får vi ønske bowlingdamene fra Bjugn lykke til med fødslene som forestår, og kanskje kan de få økt antallet bowlingmedlemmer i framtiden.

Statsråd Trond Giske [12:15:24]: Det er kanskje slik at det at dette spørsmålet blir tatt opp også fra Stortingets talerstol, bidrar til at man får oppmerksomhet om saken, og også at Bowlingforbundet og andre tenker på hvordan de kan bidra til å legge til rette for det representanten Eriksen tar opp.

Det er helt riktig at skal idretten være en levende folkebevegelse i framtiden også, må vi sørge for stadig nye medlemmer til denne store folkebevegelsen. Jeg tror vi både har felles mål og også mange felles strategier, som lå i departementet da vi kom inn der, som representanten Eriksens egen partifelle styrte tidligere. Så her tror jeg også vi er på linje.

La meg til slutt få benytte anledningen til å gratulere samene med dagen! Jeg ser at min kollega Helga Pedersen har fått på seg festkofta, og det er grunn til å gratulere henne og alle andre samer med denne dagen – også fra Stortingets talerstol.

Presidenten: Det kan presidenten slutte seg til!

Spørsmål 13

Anne Margrethe Larsen (V) [12:16:38]: Mitt spørsmål rettes til justisministeren:

«Departementet har sendt på høring endringer i forskrift 16. desember 2005, Forlikforskriften. Tidligere endringer fra 2007 medførte bortfall av godtgjøring for tapt arbeid og reiseutgifter, og det nye forslaget vil ytterligere redusere satsene for forlikrådsmedlemmer. For selvstendig næringsdrivende vil hvert møte gi betydelig tap av inntekter, og nødvendige kurs, forberedelser og etterarbeid blir ikke godtgjort. Flere vil nå trekke seg fra dommerverv.

Vil Justisdepartementet svekke forlikrådet som rettsinstans?»

Statsråd Knut Storberget [12:17:21]: Svaret er nei! Vi vil ikke svekke forlikrådene som instans for å få løst konflikter – snarere tvert imot. Forlikrådene spiller en utrolig viktig rolle, og skaper arenaer for folk hvor man kan løse konflikter uten at det drar på seg store kostnader.

Dette henger også sammen med den reformen som nå skjer i den sivile tvistelovgivning. Når saker kommer til domstolen, blir man også invitert til å forenkle sakene og bidra til forlik, slik at vi får raskere løsninger. Vi får faktisk også bedre løsninger på saker når folk evner å forlike sakene. Det er ender på saker som lever lenger, og som lever bedre for de aktørene som blir berørt.

Det er riktig det representanten Larsen spør om. Stortinget – så å si et samstemmig storting, inkludert Venstre – har med bakgrunn i Regjeringens forslag i St.prp. nr. 1 for 2007-2008 vedtatt å justere godtgjørelsen til forlikrådsmedlemmene med virkning fra 1. mai 2008.

Jeg mener at den endringen ikke vil svekke forlikrådene som instans. Satsen i saker hvor partene innkalles til møte, endres fra én gang per år til én gang per måned. Endringen gjelder offentlige salærsats for advokater til to tredjedeler av salærsatsen pr. sak. Satsen i andre saker som kommer inn til forlikrådet, endres fra en sjettedel av salærsatsen til en åttendedel av salærsatsen pr. sak.

Endringene er et ledd i det helhetlige opplegget i budsjettforslaget for 2008 innenfor justissektoren. Jeg mener de er til å leve med.

Endringene må ses på bakgrunn av endringen i forlikrådsforskriften 17. februar 2006, hvor godtgjørelsen til forlikrådsmedlemmene ble differensiert ved å innføre redusert sats i saker hvor partene ikke innkalles til møte. Endringene innebærer en ytterligere justering av satsene for godtgjørelse til forlikrådsmedlemmene.

Etter mitt syn, som jeg sa innledningsvis, representerer forlikrådsordningen et verdifullt element i den sivile rettspleien. Forlikrådsordningen er en rimelig, folkelig og desentralisert tvisteløsningsmekanisme. Bistand til konfliktløsning i form av meklings på et tidlig stadium av en konflikt, før en ordinær rettsak innledes, er viktig og nyttig. Det bidrar til en verdifull avlastning av rettsapparatet for øvrig.

Jeg mener at godtgjørelsen til forlikrådsmedlemmene vil være på et riktig nivå etter justeringen av satsene som nå er vedtatt av Stortinget. Jeg kan ikke se at justeringen vil svekke forlikrådet som rettsinstans.

Anne Margrethe Larsen (V) [12:19:59]: Jeg takker foreløpig for det svaret. Det er godt å høre at forlikrådene ikke skal svekkes.

Vi er kommet opp i en kinkig situasjon, for, som statsråden sier, forlikrådene er som den laveste rettsinstansen i samfunnet, svært viktige i kommunen. Etter selv å ha ti års erfaring med dette arbeidet vet jeg hva det nedlegges av arbeid for å finne forlik og finne gode løsninger på lavest mulig nivå.

Det som er problemet nå, er at mange bruker ganske mye av sin fritid på dette vervet. De bruker dager på kurs, og de føler at denne godtgjøringen ikke står i stil til innsatsen. Vil departementet fortsatt satse på forlikrådene,

og vil det da komme nye reduksjoner? Dette blir veldig vanskelig for dem som allerede er valgt.

Statsråd Knut Storberget [12:20:58]: Vi vil fortsatt satse på forlikrådene. Der tror jeg Venstre og regjeringspartiene er helt på linje.

Jeg mener det er helt avgjørende at vi får mer bruk av forlikrådene. Det handler litt om det bl.a. Nils Christie og andre, både kriminologer og andre som har greie på sivil tvisteløsning, snakker om, å bringe konfliktene tilbake til folket og få bedre løsninger på sakene. Denne justeringen som er foretatt i godtgjørelsen til forlikrådsmedlemmene, mener jeg ikke er en trussel mot det. Men vi skal ta signalet fra spørrener alvorlig, og ha dette for øye når vi skal utforme framtidens budsjetter. Jeg sa i mitt svar i sted at jeg mener at vi er kommet ned på et riktig nivå. I det ligger det også at vi ikke har ambisjoner om å endre dette noe mer nå. Dette er også en ordning hvor det strukturelt sett er foretatt mange endringer de siste årene, etter at man etablerte den sivile rettspleien på grunnplanet gjennom den forrige regjeringens arbeid, og hvor man gjorde store endringer i forhold til hvordan dette ble organisert. Jeg tror at nå begynner regelverket å sette seg, og det bør også spørsmålet om godtgjørelse gjøre.

Anne Margrethe Larsen (V) [12:22:07]: Jeg er glad for at statsråd Storberget vil ta med seg disse signalene, for det er urovekkende signaler jeg får fra flere kommuner i Vest-Agder. Mange opplever dette som en gradvis svekkelse eller nedvurdering av forlikrådene, hvilket statsråden mener det ikke skal være.

Det at disse forlikrådsmedlemmene nå blir valgt fra 1. mai 2008 til 1. januar 2012, gjør at de føler at de er blitt valgt på feil grunnlag når det skjer endringer underveis i deres periode.

Jeg vil følge opp denne saken videre, men ser departementet faren ved å miste gode dommere her? Og hva vil departementet gjøre for å beholde gode forlikrådsmedlemmer?

Statsråd Knut Storberget [12:22:55]: Hvis man skulle endre denne forlikråds godtgjørelsen, så er det jo nettopp tid for å gjøre det nå – før man velger nye medlemmer. Hvis man gjør det midt i en periode, ville jeg forstått argumentet om at man er valgt på feil grunnlag. De som nå blir valgt, har jo i større grad forutsigbarhet i forhold til hva slags regler som gjelder for forlikrådsmedlemmene.

Min erfaring både fra lokalpolitikk og fra lokal justisforvaltning som advokat gjennom en årrekke har vist meg at det er svært attraktivt å delta i forlikrådene. De rekrutterer ofte veldig erfarne, gode forlikrådsdommere. Det henger sammen med at vi også har behov for det, fordi vi vet at forlikrådene i større grad har fått mulighet til bl.a. å avsi dommer, og det er viktig at vi får gode avgjørelser. Jeg mener at vi skal fokusere på det som representanten spør om, at vi skal satse mer på god rekruttering til forlikrådene. Men når jeg har hørt om den rekruttering som skjer lokalt, er jeg ikke bekymret nå. Jeg mener at vi har særdeles gode

forlikrâdsdommere, og jeg tror vi ogsâ vil fâ det etter 1. mai.

Spørsmål 14

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:24:16]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«I forbindelse med St.meld. nr. 23 (1991-1992) og i Innst. S. nr. 192 (1991-1992) beregnet man de samlede kostnader for kriminalitet til å utgjøre 38 mrd. kroner.

Hva vil de samlede samfunnskostnader av kriminaliteten utgjøre dersom man fremskriver dette til i dag og dagens situasjon?»

Statsråd Knut Storberget [12:24:43]: Dette spørsmålet har spøreren og jeg diskutert flere ganger, bl.a. da vi begge var i opposisjon i forrige periode – relevansen av å måle kostnadene ved kriminalitet og problemene med den. Det trekkes jo fram 16 år gamle tall her – og det er lenge før noen av oss fikk noe som helst ansvar.

Men jeg finner grunn til å peke på at det er ingen tvil om at kriminaliteten påfører samfunnet store negative kostnader og skadevirkninger, og vi må i hvert fall ikke komme i en situasjon hvor vi bare måler skadevirkninger ut fra økonomi. Det vet jeg at ogsâ representanten Ellingsen har vært opptatt av. Den fornedrelse som mange ofre for kriminalitet opplever, kan *aldri* måles i kroner og øre. Kriminalitet fører til lidelser og utrygghet for den enkelte og rokker ogsâ ved mange av velferdsstatens og sosialdemokratiets idealer. At folk blir utsatt for vold, at de frarøves eiendeler, er noen av kostnadene ved kriminaliteten som vi alle må bidra til å redusere.

Vi forsøker gjerne å sette tall på skadevirkningene for å illustrere omfanget av kriminaliteten. Enkelte mener at tallet ligger på rundt 50–100 milliarder kr – andre mener det ligger på 250–300 milliarder kr. Uansett beløpets størrelse påfører kriminaliteten samfunnet og enkeltmennesker store belastninger eller kostnader av ulike slag. De må effektivt identifiseres, og kriminaliteten må bekjempes.

Jeg pleier å si det slik at vi uansett vet nok om økonomiske og menneskelige kostnader knyttet til kriminalitet, og det er ogsâ bakgrunnen for at Regjeringa fører en sâ aktiv politikk på dette feltet som vi gjør.

Som representanten Ellingsen vil være kjent med, har mange av oss i den kriminalpolitiske debatt i de seneste årene brukt kostnadstall fra den refererte stortingsmeldingens grove og usikre anslag for å kunne si noe om dagens kostnader ved kriminalitet. Indeksregulert framskrivning av tallet 38 milliarder kr fra 1992-meldingen er den enkleste, om ikke den tryggeste, måten å anslå kostnadene ved kriminalitet i dag på. Hvis man tar dette tallet fra 1992 – 38 milliarder «kriminalitets»kroner – og framskriver verdien til 2007, basert på konsumprisindeksen fra Statistisk sentralbyrå for 2007, får man 51 milliarder kr. I en kriminalpolitisk debatt er det helt uinteressant.

Dette tallet forteller oss svært lite. Selv om representanten Ellingsen ikke stiller spørsmål ved bruken og nytteverdien av å innhente eller anvende et slikt kostnadstall,

tillater jeg meg likevel å si noen ord om det før jeg går inn på hvordan kriminalitetens kostnadstall påvirkes av kriminalitetsutviklingen. Én ting er å justere opp beløpet ut fra kostnadsindeks, men vi vet jo at kriminaliteten utvikler seg og er annerledes i dag enn det den var i 1992.

Stortinget har ved flere anledninger og senest i Budsjett-innst. S. nr. 4 for 2003-2004 anmodet departementet om å foreta analyser av kriminalitetens kostnader. I St.prp. nr. 1 for 2004-2005 redegjorde departementet for hvordan Stortingets anmodninger ville bli fulgt opp. Resultatene av det første innledende arbeidet ble samlet i rapporten «Kriminalitetens samfunnsmessige kostnader». I den debatten deltok vi begge. Rapporten ble offentliggjort i mai 2005 og oversendt Stortinget, og i St.prp. nr. 1 for 2005-2006 redegjorde departementet for innholdet i rapporten.

En sentral konklusjon i rapporten er den begrensede verdien det har kun å beregne de totale kostnadene ved kriminalitet. Man bør heller finne tall som kan brukes i en sâkalt kostnad–nytte-sammenheng. Hjelper de straffereaksjonene vi iverksetter? Er det de dyreste straffereaksjonene som gir de dårligste resultatene, bør man kanskje snu litt på det.

Man vet allerede fra rapporten som omtales i St.meld. nr. 23 for 1991-1992, at kostnadene er betydelige. Noen hevder at de nå ligger på rundt 100 milliarder kr, andre mener de ligger på rundt 200 milliarder kr, og ytterligere andre tror det dreier seg om over 200 milliarder kr. Liknende undersøkelser i andre land bekrefter dette tenk på et tall-problemet. Om vi nå skulle bruke ressurser på å konstatere usikre anslag på nytt, vil vi fortsatt bare få vite at kostnadene er betydelige. Det er neppe god ressursanvendelse, og rapporten anbefaler at man heller satser på andre tiltak, ikke minst på kostnad–nytte-analyser både når det gjelder politivirksomhet og reaksjonsformer innenfor kriminalomsorgen.

En viktig kostnad å få kartlagt er etter departementets mening omfanget og skadevirkningene av menneskelige lidelser ved kriminalitet. Denne typen følger av kriminalitet ble ikke forsøkt verdsatt i stortingsmeldinga fra 1992. Justisdepartementet har derfor i St.prp. nr. 1 for 2007-2008 på side 39 omtalt at man vil se nærmere på mulighetene for å få fram dette, bl.a. i dialog med Sosial- og helsedirektoratet. Departementet har nylig mottatt rapporten «Helseeffekter i samfunnsøkonomiske analyser» fra direktoratet, og vil med stor interesse se nærmere på de forslag som framsettes der, om kostnadsberegninger. Tenk på vold i nære relasjoner, vold mot kvinner, vold mot barn, som ikke kan måles i kroner og øre, og på hva slags belastning det i realiteten er.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:29:53]: Jeg takker statsråden for svaret, selv om jeg oppfattet det dit hen at statsråden sa to forskjellige ting. Han understreket hvor viktig det er å skape reell informasjon og faktaopplysninger, bl.a. for å vektlegge og se på hvordan vold i nære relasjoner slår ut på kostnaden for departementet, samtidig som jeg oppfattet at han sa at han ikke var opptatt av den overordnede problematiseringen av de totale kostnadene for samfunnet. Hvis det er settingen, håper

jeg at statsråden kan avklare tydeligere hva han egentlig mener.

Jeg vil tro at det er slik at kunnskap er makt når man skal løse de samfunnsmessige problemer som kriminaliteten faktisk fører til. Hvis det ikke er det, vil jeg bli overrasket. Hvis man ser på kriminalitetsutviklingen, som jeg tok et raskt blikk på før jeg kom hit, er etterforskede forbrytelser fordoblet fra 1991–1992 til 2006. Det sier noe om utviklingen av bare anmeldte forhold. Hvis man da genererer opp en faktor på hvordan det rammer enkeltpersoner og samfunnet totalt sett, bør det absolutt være av interesse for statsråden å ha mest mulig kunnskap om dette.

Statsråd Knut Storberget [12:30:56]: Mitt poeng er todelt. Det er vanskelig å konstatere og beregne kostnadene ved kriminalitet. De debattene har siden 1992 egentlig gitt oss ganske lite. Skal vi knytte økonomiske argumenter til kriminalitetsbekjempelse, må vi gjøre det i forhold til en kostnad–nytte-effekt. Vi må se på hvilke tiltak som faktisk bidrar til nedgang i kriminaliteten. Står man f.eks. overfor store unndragelser når det gjelder skatt, er et veldig kostnadseffektivt tiltak å opprettholde den innsatsen man gjør i skattevesenet og i tolletaten, og ikke gjøre som Fremskrittspartiet foreslo i sitt budsjett, nærmest radere ut en av de viktigste innsatsfaktorene som bidrar til å avdekke veldig stor økonomisk kriminalitet. Det er en type debatt som jeg synes er mer relevant enn å finne et tall på den totale prisen på kriminalitet. Barn og kvinner som opplever vold hjemme, vil aldri kunne manifestere sine lidelser i kroner og øre. De må motiveres ut fra noe annet.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:32:01]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg registrerer at han leser Bibelen som en viss annen mann gjør det – uten å gå nærmere inn på den debatten!

Igjen: Jeg mener at vi faktisk har en oppfatningsforskjell i forhold til viktigheten av de totale kunnskaper. Når statsråden slåss innad i Regjeringen for sitt budsjett, vil jeg jo tro at det er viktig for ham å påpeke at hans evne til kriminalitetsbekjempelse er noe som genererer store pluser for samfunnet i reduserte personlige og menneskelige lidelser, i redusert tap av skatteinntang, i redusert tap av – la oss si – tilrettelagte regimer for dem som lever av organisert kriminalitet, ved at oppdagelsesfaren er større. Det er klart at alle slike faktorer bør telle i forhold til Regjeringens totalvurdering av i hvor stor grad og på hvilken måte man faktisk skal satse på kriminalitetsbekjempelse. Jeg oppfatter at statsråden er bekymret for Fremskrittspartiets evne til å gjøre det samme. Den bekymringen deler jeg overhodet ikke. Hvis vi setter størrelsene i vårt alternative statsbudsjett opp mot Regjeringens, har statsråden en lang vei å gå.

Statsråd Knut Storberget [12:33:04]: Vi har fått betydelig gjennomslag i Regjeringa for rekordsatsing på politiet. Aldri har politibudsjettene vært så store som nå. Vi har hatt rekordsatsing på nedbygging av soningskøene, som aldri i løpet av de siste to årene har vært så lav som nå. Vi har fått gjennomslag til å gjennomføre en viktig re-

form for å oppklare mer kriminalitet, nemlig DNA-reformen, som kommer i år. Grunnen til dette er jo ikke først og fremst store økonomiske utgifter for samfunnet, men fordi mye av den kriminaliteten vi avdekker, er forbundet med store lidelser for befolkningen. Hvis vi forebygger ved å ha en aktiv justissektor, vil det skape et bedre liv og mer frihet for dem som i framtiden slipper å oppleve slik kriminalitet. Det har vært – og vil være – motivet for Regjeringa framover, også når det gjelder vår satsing på bekjempelse av vold mot kvinner og barn, som vi mener vil ha problemer med å komme på banen dersom vi skal begynne å måle det i kroner og øre. Der er vi nødt til å vise fram menneskene, få fram historiene, slik at vi forstår hva slags lidelser folk utsettes for.

Spørsmål 15

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Laila Dāvøy til helse- og omsorgsministeren, vil bli besvart av fiskeri- og kystministeren på vegne av helse- og omsorgsministeren.

Laila Dāvøy (KrF) [12:34:49]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«En alvorlig syk ME-pasients datter har kjempet i flere uker for å få lagt ned en nesesonde på sin hjemmeliggende mor, som har store ernæringsproblemer. Hun veier nå 35 kg. Prosedyrene tilsier sykehusinnleggelse, men det er umulig med pasientens sykdom. Sykehusopphold i fjor var katastrofalt. Helsepersonell med erfaring er villig til å legge ned sonden hjemme og følge opp, men det er nærmest umulig å få spesialistklæring fra et sykehus for å få sondeutstyret fra behandlingshjelpemidler.

Hvordan kan dette løses straks?»

Statsråd Helga Pedersen [12:35:36]: Regjeringen er opptatt av at alle syke pasienter skal få et best mulig helsetilbud, og at pasientene opplever at de blir tatt på alvor i vårt helsevesen. Det er den aktuelle sykehusavdelingen eller den ansvarlige lege ved sykehuset som må vurdere hvilke behandlingstilbud som er best egnet for den enkelte pasient. Sykehuset må også vurdere om det er nødvendig med ytterligere vurderinger før det tas stilling til behandlingstilbud.

De regionale helseforetakene fikk samlet ansvar for behandlingshjelpemidler med tilhørende utstyr og forbruksmaterieell fra 1. januar 2003. Helseforetakenes ansvar for spesialisthelsetjenesten omfatter også spesialistbehandling som foregår i hjemmet. Det innebærer at bruker har krav på behandlingshjelpemidler i hjemmet dersom dette er nødvendig i forbindelse med medisinsk behandling. Det vil ligge en medisinsk faglig avgjørelse til grunn for en slik vurdering.

En pasient som trenger spesialisthelsetjeneste, må få en vurdering av sin situasjon og hvilken behandling som det vil være riktig å tilby. Dersom en pasient ikke har hatt kontakt med sykehus for å få relevant behandling, må pasienten ta kontakt med fastlegen for å få henvisning

til spesialisthelsetjenesten. Dersom vanlige prosedyrer er vanskelige å følge på grunn av pasientens sykdom, bør fastlegen, i samarbeid med spesialisthelsetjenesten, kunne finne fram til praktiske løsninger for å undersøke og behandle pasienten.

Som representanten kjenner til, har pasienten rett til fornyet vurdering i spesialisthelsetjenesten dersom han eller hun ikke er fornøyd med det tilbudet eller den behandlingen han eller hun får ved et sykehus. Retten gjelder én gang for samme tilstand. Representanten er også kjent med at klage på vurdering og vedtak om rett til behandling skal rettes til Helsetilsynet i fylket. Jeg mener også at pasientombudene har en viktig rolle å spille her, bl.a. ved å hjelpe pasientene når det er snakk om klagebehandling.

Helse- og omsorgsministeren kan ikke gripe inn i eller ta stilling til faglige vurderinger som et sykehus gjør i behandling av enkeltpasienter. Hun kan heller ikke gripe inn i klagesaker. Derfor har vi etablert de systemene vi har.

Det er helheten i dette systemet som skal gi den nødvendige sikkerhet for at den enkelt pasient tas på alvor og følges opp på en god måte.

Laila Dāvøy (KrF) [12:37:52]: Jeg takker statsråden for svaret.

Dette er ikke et enestående eksempel. Det er et meget alvorlig eksempel på at ME-pasienter lider under mangel på kompetanse både fra kommuner og sykehus. Deres rettigheter og medbestemmelse settes til side. Helsevesenet gjemmer seg bak regelverk, pasienten lider og ingen skjærer igjennom.

Det finnes eksempler fra andre kommuner som har klart å få dette til. Men i dette tilfellet har altså en familie kjempet i fem uker uten resultat. Det er ikke mulig å få fastlege, kommune og sykehus til å samarbeide. Noen pasienter er i slike tilfeller så dårlige at de ikke tåler flytting, men det forlanges innleggelse i sykehus. Dette har tidligere vært en katastrofe for mange pasienter. Verken sykehus eller andre institusjoner er i dag tilpasset med skjermede enheter for denne typen pasienter. Vi er i en situasjon der vi er hjelpeløse.

Mitt spørsmål er om ikke statsråden, når ingen andre klarer å samarbeide, kan gripe inn og sørge for at så skjer.

Statsråd Helga Pedersen [12:39:01]: For det første vil jeg understreke det sterke engasjementet hos helse- og omsorgsministeren når det gjelder denne pasientgruppen. Hun har opprettet særskilte nettverk og andre tiltak spesielt rettet mot denne pasientgruppen og jobber for at de skal få bedre oppfølging i helsevesenet enn de kanskje har hatt så langt.

Det er ikke akseptabelt at enkeltpasienter opplever at systemene svikter. Jeg klarer ikke ut fra denne beskrivelsen å avgjøre hvor det har sviktet, men her er det mange som har ansvar. Det har sykehuset, det har fastlegen og det har til syvende og sist Helsetilsynet, som er klageinstans. Pasientombudet kan her være behjelpelig med å veilede pasientene i systemet. Men jeg tror ikke vi ønsker oss en

situasjon der helse- og omsorgsministeren skal gå inn i enkeltsaker for å avgjøre hva slags behandling den enkelte pasient skal få.

Laila Dāvøy (KrF) [12:40:13]: Det tar tid å klage.

Statsråden har opprettet kompetansenettverket og har engasjert seg i ME-spørsmålet. Det er positivt. Det skal komme ambulante team i gang, ikke minst for å hjelpe de aller sykeste ME-pasientene. Men andre løsninger må finnes før dette ambulante teamet er på plass.

Senest i dag har jeg funnet ut at det angjeldende helseforetak har flere avdelinger med ambulerende team, f.eks. nevrologisk avdeling og en egen habiliteringsavdeling der de også har et eget spise- og ernæringssteam. Enhver lege i et ambulante team kan rekvirere utstyr i form av behandlingshjelpemidler fra sykehuset og kan også samarbeide med kommuner, pasienter og deres pårørende og selv sagt innhente kunnskap om ME fra andre sykehus eller ressurspersoner.

Jeg er veldig glad for svaret om at dette ikke er akseptabelt. Jeg føler at vi langt på vei er enige om at det som har hendt i dette tilfellet – slik skal det ikke være. Men mitt spørsmål er da: Kan statsråden være så snill å påse at ME-syke får hjelp gjennom eksisterende ambulante team på sykehusene umiddelbart – for det kan statsråden bidra til?

Statsråd Helga Pedersen [12:41:24]: Jeg kan forsikre at helse- og omsorgsministeren opprettholder sitt fokus på denne pasientgruppen. Så har jeg tillit til at de som har ansvar for denne særskilte pasienten, tar tak i pasientens situasjon og sørger for at hun får den behandlingen hun trenger og skal ha.

Spørsmål 16

Fra representanten Vigdis Giltun til helse- og omsorgsministeren:

«Sykehuset Østfold kutter nå i stillinger i diabetesteamet, noe som medfører at tilbudene i Halden og Moss nedlegges. Pasientene overføres til Sarpsborg, hvor bemanningen også reduseres. I bestillerdokumentet står det skrevet at diabetesteamene skal styrkes, men ved Sykehuset i Østfold kuttes det med 25 pst. Dette vil uten tvil ramme pasientene. Forebygging, veiledning og behandling av senkomplikasjoner er noen av oppgavene som reduseres.

Vil statsråden be sykehuset om å opprettholde denne velfungerende avdelingen?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt.

Spørsmål 17

Presidenten: Også dette spørsmålet, fra Elisabeth Aspaker til helse- og omsorgsministeren, vil bli besvart av fiskeri- og kystministeren på vegne av helse- og omsorgsministeren, som er bortreist.

Elisabeth Aspaker (H) [12:42:10]: Jeg tillater meg aller først å gratulere fiskeri- og kystministeren med samefolkets dag.

Så var det spørsmålet:

«TV 2 viste 30. januar til en sak der flere psykiatere ved et sykehus på Østlandet hadde behandlet en mann som søkte hjelp for sin pedofile legning. Mannens advokat opplyser at vedkommende overfor psykiaterne innrømmet misbruk av en 6-årig jente, uten at politiet ble varslet. Dette medførte at misbruket skal ha fortsatt helt til mannen selv gikk til politiet og innrømmet overgrepene.

Hva vil statsråden gjøre for å forsikre seg om at helsepersonell overholder varslingsplikten ved mistanke om overgrep mot barn?»

Statsråd Helga Pedersen [12:42:49]: Først av alt: Tusen takk for hyggelig gratulasjon.

Så over til spørsmålet og svaret.

Helsetjenesten og helsepersonells yrkesutøvelse bygger på strenge krav til taushetsplikt og personvern overfor den enkelte pasient. Dette er viktig å bevare, og det er derfor kommet til uttrykk i vår helselovgivning. Hovedregelen om helsepersonells taushetsplikt er således at helsepersonell skal bevare taushet om det de får vite om folks legems- eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold.

Men det går en grense for hvor langt taushetsplikten gjelder. Hensynet til andre interesser kan veie tyngre enn å ivareta taushetsplikten overfor en pasient. Det er derfor gjort flere unntak i helselovgivningen slik at helsepersonell på bestemte vilkår har rett eller plikt til å gi opplysninger. Når helsepersonell pålegges å gi opplysninger, snakker vi om opplysningsplikt. Da har helsepersonell ikke bare rett til å gi opplysninger, men også en plikt.

En slik opplysningsplikt følger av helsepersonelloven § 31 og straffeloven § 139. Bestemmelsene må forstås slik at helsepersonell har en plikt til å avverge seksuelt misbruk av barn ved f.eks. å gi melding til bl.a. politiet.

Når det gjelder nødvendig varsling til politiet for å avverge seksuelle overgrep mot barn, har altså helsepersonell opplysningsplikt etter både helsepersonelloven og straffeloven.

I Rundskriv IS-17/2006 fra Sosial- og helsedirektoratet er det redegjort for helsepersonells opplysningsplikt til nødetaer, barnevernstjenesten og sosialtjenesten. Rundskrivet ble gitt ut for både å informere om og sette fokus på helsepersonells opplysningsrett og -plikt.

Med bakgrunn i den saken representanten viser til, kan det synes som om ikke alt helsepersonell er godt nok kjent med at plikten til å gi opplysninger til politiet etter helsepersonelloven § 31 og straffeloven § 139 går foran plikten til å bevare taushet. Helse- og omsorgsministeren vil derfor sørge for at det på egnede måter presiseres gjennom eierstyring av de regionale helseforetakene at helsepersonell har slik opplysningsplikt dersom forholdet er av en slik karakter at det faller innunder en av de aktuelle bestemmelsene.

Helse- og omsorgsministeren vil også sørge for at helsepersonell i kommunehelsetjenesten gjøres særskilt opp-

merksom på plikten til å gi opplysninger til politiet, ved å innta dette i rundskriv IS-1/2008 fra Sosial- og helsedirektoratet om nasjonale mål, hovedprioriteringer og tilskudd for 2008. Dette rundskrivet sendes til kommunene, fylkeskommunene, de regionale helseforetakene og fylkesmennene.

Imidlertid kan det i behandlingsmessig sammenheng komme opp problemstillinger der behandler kan være i tvil om hvorvidt saken er alvorlig nok, eller om det behandler har fått vite, er opplysninger som kommer innunder straffelovens bestemmelser. Derfor er det grunn til å minne om at det er anledning til å drøfte slike saker anonymisert med politijurister, Helsetilsynet, Sosial- og helsedirektoratet og også til å bruke de kliniske etikk-komiteene i sykehusene til å få belyst etiske problemstillinger som kan oppstå i skjæringspunktet mellom det å være behandler og anmelder.

Jeg vil også oppfordre fagorganisasjoner og ansatte til å holde liv i disse problemstillingene. De er for viktige til at de bare hentes fram i situasjoner der meldinger ikke er gitt.

Elisabeth Aspaker (H) [12:46:21]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg tror at denne saken med all tydelighet viser at det er et stykke vei å gå før barn i Norge har den beskyttelsen de har krav på. I overgrepssaker er det ofte et problem at barn ikke blir trodd når de forklarer seg om overgrep. I denne saken står altså overgriperen fram, men behandlerne i helsevesenet tier i hjel hans tilståelser om overgrep, som dermed får fortsette.

Jeg synes det er veldig forstemmende og utrolig vanskelig å akseptere at så høyt utdannet helsepersonell som disse psykiaterne er, kan ha en så fundamental feiloppfatning av hvordan de skal forstå sin varslingsplikt overfor politiet.

Jeg spør derfor statsråden om hun ser at det er behov for å ta nye initiativ for å sikre en lovforståelse som bidrar til at barn i krise får hjelp så snart som mulig, og for å stoppe en praksis der hensynet til ungene tillegges mindre vekt enn hensynet til en voksen overgriper.

Statsråd Helga Pedersen [12:47:25]: Som jeg redegjorde for i mitt svar, er regelverket på dette området klart. Men det kan synes som om det finnes grupper i helsevesenet som kanskje ikke er godt nok kjent med regelverket. Det gjør helse- og omsorgsministeren noe med ved at Sosial- og helsedirektoratet nå sender ut informasjon bredt om opplysningsplikten som foreligger i denne type saker.

Elisabeth Aspaker (H) [12:48:01]: Jeg takker også for det svaret.

Jeg har lyst til å si at dette med hensynet til barns rettsikkerhet ved overgrep er et tema som det er bred politisk enighet om at vi skal ha fokus på. I Norge har vi masse handlingsplaner, vi har masse tiltak, og det er mange departementer som er involvert, og som har delansvar. Så må Regjeringen ta det overordnede ansvaret for at ting blir koordinert.

Med bakgrunn i denne saken, men også med bakgrunn i Brennpunkt på NRK i går, hvor de brettet ut en sak om et pedofilt nettverk som hadde holdt på i 30 år, og hvor det satt Kripos-etterforskere og innrømte at det ikke er ressurser nok til å ta tak i og komme til bunns i sånne saker, vil jeg stille statsråden følgende spørsmål: Ser Regjeringen at det er behov for å ta nye initiativ for å sikre at slike handlingsplaner blir godt nok kjent i de aktuelle fagmiljøene, og at man setter et enda tydeligere fokus på at barns situasjon må ivaretas?

Statsråd Helga Pedersen [12:49:05]: Jeg vil bare understreke at barns rettssikkerhet er noe som Regjeringen har stort fokus på.

Som justisministeren redegjorde for i sitt svar på representanten Ellingsens spørsmål, er jo nettopp familievold løftet fram av denne regjeringen, og det jobbes med det interdepartementalt – Helse- og omsorgsdepartementet og Justisdepartementet har f.eks. samarbeid på flere områder. Vi følger opp arbeidet med handlingsplaner, som det er viktig å ha, og vi følger også opp med ressurser til dette arbeidet.

Presidenten: Da går Stortinget tilbake til spørsmål 7.

Spørsmål 7

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Gunnar Kvasheim til miljø- og utviklingsministeren, er overført til olje- og energiministerens som rette vedkommende. Spørsmålet vil imidlertid bli besvart av landbruks- og matministeren på vegne av olje- og energiministerens, som er bortreist.

Gunnar Kvasheim (V) [12:50:27]: «I Soria Moria-erklæringen lovet regjeringspartiene å verne Vefsnavassdraget fra kraftutbygging ved å inkludere det i Verneplan for vassdrag. Nå har Regjeringen sittet i snart to og et halvt år uten å fremme en sak om slikt vern. Fra ulikt hold etterlyses nå en vernesak om Vefsna, mens andre synes å ville ha omkamp om vern av dette vassdraget.

Når vil Regjeringen fremme en vernesak om Vefsnavassdraget for Stortinget?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:50:59]: Det er ikke verst å skulle representere så mange statsråder på en gang i denne sal.

La meg innledningsvis få presisere at regjeringserklæringa står fast. Når representanten viser til ønsker om omkamp i denne saken, er det i så fall ønsker som ligger utenfor Regjeringa, og som jeg ikke er kjent med.

Vern av Vefsna vil bli lagt fram i en proposisjon sammen med innstilling i vernespørsmålet for de tre vassdragene Stortinget bad Regjeringa utrede med sikte på vern ved behandlinga av supplering av verneplanen i 2005. Dette gjelder Langvella i Sør-Trøndelag, Øystesevassdraget i Hordaland og nedre del av Tovdalsvassdraget i Agder. Sammen med vernesaken skal det også legges fram en til-

takspakke for Vefsn-regionen, slik Soria Moria-erklæringa har forutsatt.

Det er ikke til å komme bort fra at vern av Vefsna reiser en rekke problemstillinger. I den forbindelse viser jeg til at Vefsnas nedbørsfelt omfatter flere kommuner med næringsinteresser og bosetting som det må tas hensyn til. Regjeringa mener at vern av så store områder forplikter både statlige, regionale og lokale myndigheter. Regjeringa er derfor opptatt av at et vernevedtak skal kunne forvaltes og følges opp på en måte som bevarer verneverdiene best mulig, samtidig som brukerinteressene ivaretas der det lar seg forene.

Når vassdragsvern skal vedtas, må grunnleggende saksbehandlingsregler følges. Det har derfor bl.a. vært nødvendig med en høring i distriktet. Jeg håper representanten Kvasheim har forståelse for at vi må ta oss tid til det. Framdriften i vernesaken er god, og vi tar sikte på å legge fram en proposisjon for Stortinget i løpet av året.

Gunnar Kvasheim (V) [12:52:49]: Jeg er glad for at det bekreftes at Regjeringen står ved regjeringserklæringen og legger opp til vern av Vefsnavassdraget uten omkamp. Jeg håper også at statsråden kan bekrefte at det er tale om et fullverdig vern uten inngrep eller utbygginger som normalt ikke tillates i vernet vassdrag, altså at en legger opp til et verneregime for Vefsna som er på linje med det som er normalt når det gjelder vern av vassdrag. For det er en som har tatt til orde for at man skulle tillate noe større rom for utbygging av småkraft. Jeg vil ha bekreftet fra statsråden at det ikke blir tilfellet. Det er et vassdrag som det er knyttet store verneverdier til, og da er det av stor betydning at vi taler om et fullverdig vern uten åpning for inngrep som normalt ikke knyttes til denne typen vassdrag.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:53:45]: Som jeg sa i mitt første svar, legges det ikke opp til noen omkamp om denne vernesaken. Det betyr at Vefsna skal vernes, og med et innhold som er i tråd med de intensjonene som har ligget til grunn for denne saken. Som jeg også sa, vil det kjøres en lokal prosess med høringsinstanser og å få involvert lokalbefolkninga i denne prosessen, som skal skje innenfor de grensene som et sånt vernevedtak må ha for å kunne være bra nok.

Gunnar Kvasheim (V) [12:54:22]: Da mener jeg at en kan oppsummere med å si at det i løpet av året kommer en sak om vern av Vefsna til Stortinget, og at det er tale om et opplegg som gir et fullverdig vern, et vern på linje med det som en normalt taler om når en snakker om vernet vassdrag. Det er bra at vi har fått avklaring på de to punktene.

Statsråden sa at det er lagt opp til at det skal komme en tiltaksplan til Stortinget sammen med vernesaken. I den forbindelse er det et poeng at gyrobehandlingen av dette vassdraget ikke er på det nivå som den burde være. Det har sammenheng med at en prioriterer midlene på andre vassdrag. Men det er altså slik at en del av de nødvendige tiltakene i forhold til laksestammen i vassdraget er utsatt

som en følge av at også tiltaksplanen er utsatt. Kan statsråden bekrefte at innsatsen for gyrobekjempelse i dette vassdraget vil bli prioritert og ikke utsatt i påvente av at vernesaken kommer til Stortinget?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:55:23]: På samme måten som detaljene i forhold til innholdet i vern av Vefsna vil bli presisert i den proposisjonen som kommer til Stortinget, vil også detaljene i det siste spørsmålet som representanten her tar opp, bli berørt ved en seinere anledning.

Presidenten: Da går Stortinget videre til spørsmål 18.

Spørsmål 18

Kåre Fostervold (FrP) [12:55:57]: Da må jeg be statsråden bytte hatt, tilbake til noe han kanskje er mer komfortabel med!

«I en artikkel i Bondebladet 31. januar 2008 fremgår det at gjennomsnittsalderen i landbruket har gått betydelig opp. Andelen bønder under 40 år var i 2006 sunket til 21 prosent.

Hvilke konkrete forslag vil statsråden fremme for Stortinget for å snu den mangeårige negative trenden når det gjelder rekruttering av unge mennesker til landbruksnæringen?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:56:30]: Jeg er enig med representanten Fostervold i at det er viktig med rekruttering av ungdom til landbruket. Alderssammensetningen blant bøndene i Norge har vært noenlunde stabil. I 2005 var 22 pst. av søkerne av produksjonstilskudd i jordbruket under 40 år, mens i 2007 var tilsvarende tall 21 pst. I 1995 var 26 pst. av bøndene under 40 år. Jeg vil også vise til at andelen unge bønder er lavere i en del andre land som det er naturlig å sammenlikne seg med. Tall fra SSB viser at andelen norske bønder under 44 år i 2005 var 34 pst. Til sammenlikning var tilsvarende andel i Sverige 23 pst.

Jeg mener at mye av grunnlaget for å få flere unge inn i landbruket handler om økonomi og om holdninger til hvordan de ser på seg sjøl som en framtidig bonde. Det er viktig at ungdom som vurderer å gå inn i næringa, får følelsen av at en er med på noe viktig, og at en gjør et samfunnsmessig verdsatt arbeid med det å produsere mat, ta vare på kulturlandskapet og levere i forhold til distriktspolitikken. I den sammenheng vil jeg vise til at endringene som vi ser internasjonalt nå i matsituasjonen, klimaspørsmålene og den økte fokuseringa på ressursforvaltning, og konkret på matproduksjon, vil bidra til det, fordi fokuseringa på matproduksjon framover kommer til å øke.

Når det er sagt, mener jeg allikevel at det viktigste tiltaket for nyrekruttering til norsk landbruk handler om rammebetingelsene i næringa i forhold til inntektsmuligheter, kapitaltilgang og velferd. Det var derfor viktig for meg å prioritere dette da jeg startet på mitt arbeid. Etter at vi har hatt en tiårsperiode med særdeles lav inntektsutvikling i landbruket, var det nødvendig å få på plass en inntekts-

utvikling framover som peker en annen veg enn det som har vært tilfellet tidligere. Vi hadde en inntektsutvikling fram til 2005 på 2,75 pst. i året i landbruket. Det er lavt, og det har åpenbart også hatt betydning for rekrutteringa til næringa, fordi en over tid har sett at inntektsutviklinga, kanskje hos sine foreldre, har vært lavere enn hva den har vært hos f.eks. vennenes foreldre. Så de 2,75 pst. er også en del av forklaringa på hvorfor tallene er som de er.

For min del mener jeg at det som er gjort rundt jordbruksoppgjøret i 2007, hvor vi oppnådde en avtale som betydde en helt annen inntektsutvikling for jordbruket, sammen med jordbruksoppjøret i 2006, hvor vi også fikk til en betydelig bedring av inntektsmulighetene i landbruket, er konkrete, viktige tiltak for å legge til rette for framtidig rekruttering til landbruket. Det er mitt hovedsvar til representanten Fostervold når det gjelder rekrutteringsutfordringa i næringa.

Så har vi også konkrete virkemidler for å få ny aktivitet på gårdene. Det dreier seg primært om de fylkesvise bygdeutviklingsmidlene. De skal benyttes til å opprettholde den eksisterende virksomheten på bruket og samtidig skape ny lønnsom næringsvirksomhet på den enkelte gård og ute på bygda. Når det gjelder de midlene, har vi økt ramma. Jeg mener det er viktig fortsatt å ha et nivå på bygdeutviklingsmidlene, investeringsvirkemidlene, som gjør at ungdom ser at det å sette i gang prosjekter på den enkelte gård, faktisk er gjennomførbart også økonomisk, fordi det finnes tilgang på den type midler.

Til slutt vil jeg si at i jordbruksavtalen 2007 ble det besluttet å igangsette et program for rekruttering og likestilling i landbruket. Framdriften i dette arbeidet er god, og i departementet har vi nå til behandling et utkast til program for likestilling og rekruttering som heter «Nå er det min tur». Det er Norges Bygdeungdomslag som har fått i oppdrag å gjennomføre satsinga, og i deres skisse ligger det mange spennende aktiviteter. Ungdom som kan rekrutteres inn i landbruket, er en sentral målgruppe, og forutsetninga for å treffe burde være god, så lenge det er ungdommen sjøl som nå har kommet med forslag til tiltak. Men oppsummert mener jeg at primærsvaret her er forhold knyttet til de generelle rammevilkårene, økonomi, og det å se at en har mulighet til å skaffe seg inntekt, som i andre næringer, ved å produsere mat.

Kåre Fostervold (FrP) [13:01:27]: Jeg registrerte i hvert fall at det ikke var varslet noen nye forslag der man skulle ta tak i dette, men at man går på jordbruksavtalen. Jeg tror vi vil se en drastisk endring i den hvis man skal fange opp det problemet som er her, og nå haster det litt. Statsråden var innom holdninger. Dessverre kan vi ikke vedta noen holdninger her på Stortinget, men jeg deler den oppfatning at man må drive holdningsskapende arbeid også for å gjøre landbruket attraktivt. Men den store utfordringen, tror jeg, ligger i det med økonomi, og det er jo en del utfordringer her, som statsråden er veldig klar over, når det gjelder noen regler og forskrifter og kanskje en del store investeringer som må gjøres, i hvert fall innenfor melkeproduksjon, frem mot 2024.

Statsråden var innom BU-midler og VSP-programme-

ne. Riksrevisjonen har ikke vært så veldig fornøyd med utviklingen i de programmene og virkningen av dem. Vil statsråden ta initiativ til å innrette de programmene mot ungdom for å få med problematikken i forbindelse med rekruttering?

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:02:34]: Det stemmer ikke at jeg nevnte VSP i mitt innlegg, men jeg kan kommentere det også. I forhold til innretninga på de ulike programmene skal det være tilbud til ungdom i og rundt dem. Det er det i dag, og jeg har i og for seg en åpen holdning i forhold til å diskutere hvordan vi hele tida kan bli bedre på det.

For øvrig må jeg nok si at jeg synes det er litt spesielt å høre representanten Fostervold stå her på Stortingets talerstol og bekymre seg for økonomien i landbruket. Det er en representant for et parti som i denne salen har fremmet forslag om å kutte milliarder på milliarder overfor den samme næringa, og hvis noe skulle bidra til å svekke rekrutteringa til landbruket, er det at Fremskrittspartiet og representanten Fostervold får gjennomført sin politikk. Da blir det økonomisk svært vanskelig for ungdom å få ei framtid i landbruket, og det kommer til å bli en helt annen og svekket rekruttering inn mot næringa enn hva som er tilfellet i dag.

Kåre Fostervold (FrP) [13:03:32]: Jeg registrerer at statsråden sår tvil om mitt engasjement for landbruket. Det får stå for hans regning, selv om Fremskrittspartiet har en annen innretning på landbrukspolitikken, som går på at man i større grad kan produsere det man vil, og bruke det man eier, for å oppnå et bærekraftig livsgrunnlag. Men så er det noen andre forhold da når det gjelder Regjeringens og landbruksministerens politikk, for den iboende troen på at ungdom i dag, som har vokst opp i en helt annen verden enn dem som driver gårdene nå, liker å stå med lua i hånda og vente på tilskudd, og at det skal være attraktivt for å tiltrekke seg ungdom til landbruksnæringa, den tror jeg er aldeles feil.

Når vi snakker om hvordan man skal få ungdom inn i landbruket, har jeg en annen sak, der det gjelder tilskudd til eldre, altså hvis man går i den motsatte enden: 67-åringer får redusert tilskudd, 70-åringer får enda mer redusert tilskudd. Er dette et virkemiddel som statsråden er fornøyd med?

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:04:37]: Det er interessant at forholdet til 67–70-åringer er blitt tatt inn i en debatt om rekruttering til næringa. For øvrig sår jeg ikke tvil om Fremskrittspartiets landbrukspolitikk. Den har jeg for lengst konkludert i forhold til. Den er helt uegnet til å skape optimisme og rekruttering til landbruket. Jeg mener også at de holdningene som representanten Fostervold her tilkjennegir på Stortingets talerstol, å definere det å få betalt for å skape fellesgoder knyttet til kulturlandskap og distriktspolitikk som å stå med «lua i hånda» og motta tilskudd fra staten, representerer en betydelig utfordring når det gjelder det ungdommen føler de møter knyttet til det å produsere mat.

Spørsmål 19

Øyvind Korsberg (FrP) [13:05:25]: Jeg har følgende spørsmål til fiskeri- og kystministeren:

«I en fersk rapport fra russiske veterinærmyndigheter kritiseres forholdene ved en rekke norske fiskeribedrifter. Ifølge Mattilsynet er det brudd på norske og russiske regler av ulik alvorlighetsgrad. Det har lenge vært strid om hvilke norske fiskerivirksomheter som skal få lov å eksportere fisk til Russland.

Hva vil statsråden gjøre for å forbedre hygienekvaliteten ved norske fiskeribedrifter, og vil statsråden sørge for at norske fiskeribedrifter får mer forutsigbare forhold når det gjelder eksport til Russland?»

Statsråd Helga Pedersen [13:05:59]: I fjor høst var to russiske inspeksjonsteam i Norge for å se på sjømatvirksomhetene. Russisk veterinærtjeneste har nylig sendt over en rapport hvor de peker på det de mener er forbedringspunkter ved de inspiserte norske virksomhetene.

Mattilsynet deltok også på inspeksjonen og har fulgt opp virksomhetene som en del av det ordinære tilsynet etter gjeldende norsk regelverk. Ingen av avvikene som Mattilsynets inspektører fant, var av en slik karakter at det var nødvendig med stenging eller omsetningsforbud.

Det er viktig for meg å presisere at den hygieniske standarden på norske fiskerivirksomheter gjennomgående er god, og at virksomhetene er godkjente for eksport til hele verden. De som ønsker å eksportere til Russland, må i tillegg forholde seg til kravene fra den russiske veterinærtjenesten. Mattilsynets inspektører følger derfor også opp virksomhetene i forhold til tilbakemeldingene fra russiske myndigheter.

Rapporten fra den russiske veterinærtjenesten viser stort sett avvik som er sammenfallende med dem som Mattilsynet påviste. Flesteparten av disse er derfor allerede lukket, eller de er i ferd med å bli lukket.

Selv om den hygieniske standarden i norske fiskerivirksomheter gjennomgående er god, skal vi satse enda mer på kvalitet og hygiene i 2008. Det vil bli ført mer tilsyn, og Mattilsynet vil påse at avvikene blir lukket raskere. For øvrig vil jeg gjøre oppmerksom på at ansvaret for at maten er trygg, ligger til Helse- og omsorgsdepartementet.

Som en del av Regjeringens ferskfiskstrategi vil Mattilsynet i 2008 fokusere på landinger og håndtering av fersk fisk, og de vil i den forbindelse også gjennomføre en nasjonal tilsynskampanje når det gjelder sjømat.

Russland er et av de viktigste markedene for norsk sjømat. Det er Regjeringens målsetting at alle som ønsker det, skal få mulighet til å eksportere til Russland. Vi ønsker en situasjon der handelen igjen går fritt, uten restriksjoner.

Når det er sagt, må vi imidlertid ha respekt for og akseptere at Russland som importland kan ha spesielle forhold som de ut fra egne behov og interesser ønsker å ivareta. Vi må også forholde oss til at ansvars- og arbeidsfordeling mellom næring og myndigheter er en annen der enn hos oss. Så lenge Russland ikke er medlem av WTO, er dette spesielt viktig å forstå.

Jeg mener at vår målsetting om friest mulig handel bare kan nås gjennom et samarbeid med russiske myndigheter. Norske myndigheter, og spesielt Mattilsynet, er derfor opptatt av å utvikle et godt samarbeid med den russiske veterinærtjenesten. I fjor ble det etablert en felles norsk-russisk arbeidsgruppe som er et fast møteforum for å diskutere problemstillinger knyttet til handel med sjømat. Gjennom dette samarbeidet ønsker vi å oppnå aksept for det norske systemet for sjømatproduksjon, forvaltning og tilsyn.

Øyvind Korsberg (FrP) [13:08:48]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg synes det var mye bra og positivt i det svaret som statsråden kom med, og mitt inntrykk er at Regjeringen har satt et nødvendig fokus på dette med matsikkerhet og de krav man har i forbindelse med EØS-avtalen. Det har også kommet en rapport fra ESA som har rettet kritikk mot den jobben Mattilsynet har gjort. Det var vel i fjor høst.

Som statsråden var inne på, er det russiske markedet et av de viktigste markedene for eksport av norsk fisk. Det jeg tror næringen opplever, og det man kan danne seg et inntrykk av ut fra det mediebildet som til enhver tid råder når det gjelder eksport til Russland, er at Russland er en krevende partner og har strenge krav til dem som skal eksportere til Russland. Da er spørsmålet: Bli de kravene Russland har, endret underveis, eller ligger de fast når det gjelder import?

Statsråd Helga Pedersen [13:10:00]: Jeg vil for det første kommentere kort den ESA-rapporten. Den blir nå fulgt opp ved at man har mer tilsyn, og ved at Mattilsynet har større fokus på å lukke avvik fortere. Det er en rapport vi har tatt på største alvor. Når det gjelder spørsmålet om de russiske kravene har endret seg: Importrestriksjonene på norsk oppdrettslaks startet med beskyldninger om funn av fremmedstoffer i laksen. Det var altså ikke hygiene som var utgangspunktet. Det er et tema som er kommet sterkere på banen den siste tiden. Om vi er enig eller uenig i de innvendingene den russiske veterinærtjenesten har mot norsk sjømat, anser jeg det som svært viktig at vi har gode svar på de spørsmålene de stiller. Det krever grundighet både fra Fiskeri- og kystdepartementets side, fra det norske

mattilsynets side og ikke minst fra den norske næringens side.

Så skal det også sies at selv om den situasjonen vi har nå, er en uønsket situasjon, fordi den ikke sikrer like konkurransevilkår for norske eksportører, har eksporten av laks til Russland økt i denne perioden.

Øyvind Korsberg (FrP) [13:11:26]: Jeg takker statsråden igjen for svaret.

Slik som situasjonen er nå, er det de russiske veterinærmyndigheter og Mattilsynet som på en måte legger premissene for dem som skal få lov til å eksportere til Russland, gjennom den kontrollen de gjør. Det vi i Fremskrittspartiet har etterlyst noen ganger både når det gjelder laks og innenfor pelagisk sektor og muligheten for å eksportere til Russland, er et sterkere engasjement fra Regjeringen og fra statsråden i en dialog med russiske myndigheter på statsrådsnivå – rett og slett for å sikre mer forutsigbarhet for fiskerinæringen. Jeg kunne tenke meg å utfordre statsråden på om det vil være grunnlag for å ha en kontakt på statsrådsnivå med russiske myndigheter for å få et mer overordnet bilde og et fastere regelverk når det gjelder eksport til Russland.

Statsråd Helga Pedersen [13:12:28]: La meg bare understreke at Regjeringens langsiktige mål er at det norske mattilsynet skal være godkjent av russiske myndigheter som den etaten som godkjenner norsk sjømat for eksport. På kort sikt jobber vi for at flest mulig bedrifter skal bli inspirert.

Så er det jo slik at flere statsråder har tatt opp denne saken med de russiske motparter. Blant annet har utenriksministeren tatt opp dette flere ganger. Selv skulle jeg hatt møter med lederen for den russiske fiskerikomiteen i Oslo denne uka, men han måtte dessverre avlyse sitt besøk. Det vil selvfølgelig bli fulgt opp på politisk nivå i tiden som kommer. Men det nytter ikke med den politiske dialogen alene. Det må også følges opp på faglig nivå og med god dokumentasjon på at sjømaten vår er trygg å spise, både for russere og for norske innbyggere.

Presidenten: Dagens kart er dermed ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.